

Galderak eta erantzunak: EB-Erresuma Batua Merkataritza- eta Lankidetzak-akordioa

Bruselan, 2020ko abenduaren 24an

Galderak eta erantzunak:

EB-Erresuma Batua Merkataritza- eta Lankidetzak-akordioa

Sarrera

EB-Erresuma Batua Merkataritza- eta Lankidetzak-akordioak arlo hauek hartzen ditu barne: ondasun eta zerbitzuen merkataritza; merkataritza digitala; jabetza intelektuala; hornikuntza publikoa; abiazioa eta errepide bidezko garraioa; energia; arrantza; gizarte-segurantzaren koordinazioa; lege-betearazpena eta lankidetzak judiziala zigor-arloko kontuetan; lankidetzak tematikoa eta EBren programetan parte hartzea. Baldintza-berdintasuna eta funtsezko eskubideen errespetua bermatzen dituzten xedapenek babesten dute.

Akordioak eskubideak eta betebeharrak esleituko dizkie EBri eta Erresuma Batuari, erabat errespetatuz horien subiranotasuna eta arautzeko autonomia. Akordioaren funtzionamenduari eta betetzeari buruzko erakunde-mailako esparru batek arautuko du, baita gatazkak konpontzeko mekanismo eta betetze-mekanismo lotesleek ere.

EB-Erresuma Batua Akordioak Europako Kontseiluak 2017ko apirilean ezarritako printzipioak errespetatzen ditu: merkatu bakarraren osotasuna babesteko beharra; bere lau askatasunen zatiezintasuna eta EBko lege-ordenaren osotasuna. Aldi berean, akordioarekin, ziurtatzen da estatu kide ez den herrialde batek ezin dituela izan EBko kidetasunak eskaintzen dituen onura berberak.

2021eko urtarrilaren 1ean, Erresuma Batuak EBko estatu kide gisa dituen eskubide eta betebeharrak guztiak galduko ditu, baita trantsizio-aldian ere, EBtik Ateratzeko Akordioaren pean. Aurrerantzean, ez du erabateko sarbidea izango EBko Merkatu Bakarrera eta Aduana-batasunera eta ezingo ditu EBren politikak edo nazioarteko akordioak baliatu (hirugarren herrialdeekin sinatutako merkataritza askeko akordioak barne).

Horrek gaur egun existitzen ez diren oztopo berriak ezarriko dizkie ondasunen eta zerbitzuen merkataritzari eta mugaz gaindiko mugikortasunari zein trukeei, hain zuzen ere, hori bi norabideetan. Akordio berriak akordiorik gabeko egoera batean egongo liratekeen arazoak mugatuko dituen arren, saihestezina da bi aldeetako administrazio publikoek, enpresek, herritarrek eta interes-taldeek egoera berriaren eragina jasatea. Batzordeak orientabide ugari argitaratu ditu aldaketa hauei ahalik eta hoberen aurre egiteko (eskuragarri [hemen](#)).

Zenbat denbora behar izan da akordioa negoziatzeko?

Merkataritza- eta Lankidetzak-akordioaren negoziazioak formalki hasi ziren 2020ko martxoaren 2an, astelehena. Bederatzi negoziazio-txanda formal egin ziren Bruselan, Londresen eta bideokonferentzia bidez (koronabirusaren pandemiaren agerraldia dela-eta), zehazki, 2020ko martxotik urrira bitartean. Hortik aurrera, negoziazioak areagotu dira eta egunero egon dira harremanetan, asteko 7 egunetan. Negoziatio-txanda bakoitzaren inguruko informazio gehiago dago eskuragarri [hemen](#).

Hori baino lehen, EBk eta Erresuma Batuak bi urte baino gehiago igaro dituzte Erresuma Batua EBtik ateratzeko prozesuaren terminoak negoziatzen (2017ko ekainetik 2019ko urrira arte). Denbora horretan, EBk eta Erresuma Batuak bere etorkizuneko harremanaren termino orokorrak ere negoziatu dituzte eta, horretarako, baterako adierazpen politiko bat adostu zuten, EBtik ateratzeko akordioarekin batera, 2019ko urriaren 17an amaitu zena.

EBri dagokionez, Europako Batzordeko negoziatio-burua den Michel Barnierrek eta Erresuma Batuarekiko Harremanetarako Lantaldeak (UKTF) zuzendu dituzte negoziatioak, batzordearen zerbitzuekin batera, alegia. Negoziatioak kontseiluak ezarritako [negoziatio-zuzentzarauetan](#) oinarritu dira, kontuan hartuta Europako Parlamentuaren ebazpenak.

Negoziatio horietan, Europako Batzordeak prozesu inklusiboa bermatu du, ohiko bilerak eginez EBko 27

estatu kideekin, Europako Parlamentuarekin eta herrialdeetako parlamentuekin, baita EBko kontsulta-organoekin, interes-taldeekin eta gizarte zibilarekin ere. Batzordearen helburua zen, prozesuan zehar, ahalik eta gardentasun-mailarik altuena ziurtatzea. 2020ko martxoan, batzordearen zerbitzuek akordioaren lege-testuaren zirriborroa argitaratu zuten.

Behin-behineko aplikazio- eta berrespen-prozesua

Merkataritza- eta Lankidetzak-akordioaren aplikazioa indarrean sartzea bereziki premiazkoa da.

- Erresuma Batuak, EBko estatu kide ohi gisa, lotura handiak ditu Europar Batasunarekin sektore ekonomiko askotan zein beste eremu askotan. 2020ko abenduaren 31tik aurrera, Europar Batasunaren eta Erresuma Batuaren arteko harremanak arautzeko esparru aplikagarririk ez badago, harreman horiek nabarmen narriatuko dira, herritarren, enpresen eta bestelako interes-talde batzuen kalterako.
- Negoziazioak soilik amaitu ahalko dira prozesuaren azkenengo etapetako batean, zehazki, trantsizio-aldia iraungi aurretik. Beranduko epe horiek ez lukete arriskuan jarri beharko Europako Parlamentuaren azterketa demokratikorako eskubidea, hain zuzen ere, tratatuei jarraiki.
- Kontuan hartuta egungo ez-ohiko egoera, batzordeak proposatzen du akordioa behin-behinean aplikatzea denbora-epe mugatu batez, zehazki, 2021eko otsailaren 28ra arte.

Batzordeak kontseiluari proposatu dizkio akordioaren sinadurari eta behin-behineko aplikazioari buruzko erabakiak, baita akordioa gauzatzeari buruzkoak ere.

Kontseiluak, 27 estatu kideen adostasunarekin, erabaki bat hartuko du akordioaren sinadura eta hori 2021eko urtarrilaren 1ean aplikatzea baimentzeko. Behin prozesu hori amaituta, EBren eta Erresuma Batuaren arteko Merkataritza- eta Lankidetzak-akordioa formalki sinatu ahalko da.

Orduan, Europako Parlamentuari akordioa onesteko eskatuko zaio.

EBren azkenengo urratsa izango da kontseiluak akordioa gauzatzeko erabakia hartzea.

Denbora nahikoa egongo da dokumentua EBko hizkuntza guztietara itzultzeko?

Batzordeak badaki negoziazio hauek ez-ohikoak direla. Esfortzu guztiak egin dira negoziazioak epe barruan amaitzeko, Europako Parlamentuaren eta Kontseiluaren azterketa demokratiko egokia ahalbidetze aldera. Denbora gutxi dagoenez, malgutasuna beharko da prozesu horietan guztietan.

Batzordeko itzulpen-zerbitzuak gogor lan egiten ari dira, hurrengo egunetan, Merkataritza- eta Lankidetzak-akordioaren itzulitako bertsioak eskuragarri daudela bermatzeko.

Ba al dute herrialdeetako parlamentuek zer esanik berrespen-prozesuan?

Negoziazioetan zehar, Europako Batzordeak ohiko bilerak egin ditu 27 estatu kideetako nazio-mailako parlamentuekin, horiei informazio guztia emate aldera.

Batzordearen ustez, Erresuma Batuarekiko akordioa soilik EBko akordio gisa gauza daiteke, Europar Batasunaren eskumenekoak diren arloak soilik hartzen dituelako barne; eskumen horietako batzuk eskusiboak dira eta beste batzuk estatu kideekin partekatzen dira. Batzordeak Europar Batasunaren Funtzionamenduari buruzko Tratatuaren (EBFT) 217. artikulua aukeratu du, akordioa gauzatzeko lege-oinarri gisa. Horrek estatu kideen aho bateko adostasuna eskatzen du kontseiluan, baita Europako Parlamentuaren baimena ere.

EBtik ateratzeko akordioa: ebatzi al dituzue gai garrantzitsu guztiak? Zer egingo duzue Barne-merkatuaren Lege-proiektuari eta Zergen Lege-proiektuari dagokienez?

Erresuma Batuak Europar Batasuna abandonatu du [EBtik Ateratzeko Akordioan](#) oinarrituta; akordio hori bi aldeek adostu eta berretsi zuten eta indarrean sartu zen 2020ko otsailaren 1ean.

Besteak beste, EBtik Ateratzeko Akordioak xedapenak jasotzen ditu herritarren eskubideen, finantza-hitzarmenaren eta legezko konponbide operatibo baten inguruan, Irlandako uhartean muga gogorra saihesteko, uharte osoko ekonomia eta Ostiral Santuko (Belfast) Akordioa babesteko bere dimentsio guztietan, aldi berean, EBko merkatu bakarraren osotasuna babestuz.

EBtik Ateratzeko Akordioa zorroztasunez, epe barruan eta erabat ezartzea funtsezko premia bat da eta izango da beti EBrentzat.

2020ko irailaren 9an, Erresuma Batuko gobernuak Barne-merkatuaren Lege-proiektua argitaratu zuen, Erresuma Batuari aukera emango liokeena, bere alde bakarreko erabakiarekin, EBtik Ateratzeko Akordioaren parte batzuk eta, batez ere, Irlanda eta Ipar Irlandari buruzko Protokoloa bertan behera uzteko. Lege-proiektu horrek argi eta garbi urratzen zuen EBtik Ateratzeko Akordia eta, hortaz, nazioarteko zuzenbidea ere bai. Horren ondorioz, 2020ko urriaren 1ean, Europako Batzordeak gutun bat bidali zion Erresuma Batuari, formalki jakinarazteko EBtik Ateratzeko Akordioaren pean hartutako betebeharrak urratzen zituela. Orduan, arau-hausteko prozesu formal bat hasi zen. Halaber, Europako Parlamentuak adierazi zuen ez zuela inolako etorkizuneko lankidetzak akordiorik baimenduko baldin eta Erresuma Batuak aurrera jarraitzen bazuen proposamen honekin.

2020ko abenduaren 17an, [EB-Erresuma Batua Baterako Batzordea bildu zen](#) erabaki formal guztiak eta EBtik Ateratzeko Akordioaren ezarpenarekin lotutako bestelako konponbide praktiko batzuk onesteko. Elkarrekin adostutako konponbide hauen parte gisa, Erresuma Batuak erabaki du auzi-klausulak kentzea Erresuma Batuko Barne-merkatuaren Lege-proiektutik eta, hortaz, ez du antzeko xedapenik sartuko Zergen Lege-proiektuan.

Europar Batasunak eta Erresuma Batuak Baterako Batzordean eta espezializatutako batzorde desberdinetan izandako eztabaida biziari esker, EBtik Ateratzeko Akordia eta Irlandari eta Ipar Irlandari buruzko Protokoloa 2021eko urtarrilaren 1ean ezarriko dira.

Edukien taula:

1. Ondasunen merkataritza
 2. Zerbitzuak eta inbertsioa
 3. Merkataritza digitala; jabetza intelektuala; hornikuntza publikoa eta enpresa txiki eta ertainak (ETEak)
 4. Energia
 5. Baldintza-berdintasuna lehia ireki eta leialerako eta garapen jasangarrirako
 6. Abiazioa
 7. Errepide bidezko garraioa
 8. Gizarte-segurantzaren koordinazioa eta iraupen laburreko bisitetarako bisak
 9. Arrantza
- Lege-betearazpena eta lankidetzak judiziala zigor-arloko gaietan
 - Lankidetzak tematikoa
 - EBren programetan parte hartzea
 - Gobernantza: gatazken konponketa eta xedapen horizontalak

ONDASUNEN MERKATARITZA

Europar Batasuna eta Erresuma Batua merkataritza-bazkide handiak dira. 2019an, EBk hirugarren herrialdeekin egindako ondasunen guztirako merkataritzaren % 13 Erresuma Batuarekin egin zen; era berean, Erresuma Batuak EBren beharra zuen, zehazki, ondasunen merkataritza osoaren ia-ia erdirako.

Erresuma Batua EBko estatu kide zenean eta EBko merkatu bakarrean eta aduana-batasunean parte hartzen zuenean, merkataritza hori erabat perfektua zen, EBk, Erresuma Batua barne hartuta, aduana-lurralde bakarra osatzen zuelako eta estandar, arau eta ikuskapen- eta betearazpen-sistema berberak partekatzen zituelako.

Zer aldatuko da 2021eko urtarrilaren 1ean?

2021eko urtarrilaren 1etik aurrera, Erresuma Batuak EBko merkatu bakarra eta aduana-batasuna abandonatuko ditu. Horrenbestez, hortik aurrera, ezingo du ondasunen mugimendu askerako printzipioa baliatu.

Akordio berria indarrean sartu arren, enpresek merkataritzarako eragozpen berriak gainditu beharko dituzte; hortaz, kostuak areagotuko dira eta doitzeak egin beharko dira EB-Erresuma Batuaren bateratutako hornikuntza-kateetan.

Zer jorratzen du akordioaren zirriborroak?

Bientzat onuragarria den merkataritza-harremana mantentzeko, bi aldeek adostu dute merkataritza askeko gune handizale bat sortzea, produktuei muga-zergarik edo kuotarik ezarri gabe. Halaber, adostu dute arauketa-mekanismoak eta aduanen eremuko lankidetzarako mekanismoak ezartzea, baita lehiaketa ireki eta leialerako baldintza-berdintasuna bermatzen duten xedapenak ere, lankidetz-ekonomiko handiago baten parte gisa.

Akordioaren xedapenek ez dute EBren eta Ipar Irlandaren arteko ondasunen merkataritza gidatzen, kasu horretan, EBtik Ateratzeko Akordioaren barruan jasotako Irlandari eta Ipar Irlandari buruzko Protokoloa aplikatuko delako. [\[1\]](#)

Zenbateraino da handizalea Merkataritza Askeko Akordioa?

Akordioak EBko merkataritza-politika modernoa islatzen du, konpromiso handizaleak jasotzen dituelako gai hauei dagokienez: langileen eta kontsumitzaileen eskubideen babesa; ingurumen-babesa; klima-aldaketaren aurkako borroka eta zerga-gardentasuna. Horrela, ziurtatzen da, irekia ez ezik, merkataritza bidezkoa eta leiala ere badela. Aurrekoaz gain, errazten du ekonomia zirkularra, konpondu edo berriz fabrikatu diren produktuen lehentasunezko tratamendua hedatzen duelako (informazio gehiagorako, ikusi Galderen eta Erantzunen "Baldintza-berdintasuna eta Jasangarritasuna" Kapituluak).

Merkataritza- eta Lankidetz-akordioak konpromisorik handizaleenak aurreikusten ditu EBren merkataritza askeko akordio batean jasotako ondasunen merkaturako sarbidea liberalizatze aldera, lehenengo egunetik, ondasunentzat muga-zergarik eta kuotarik ez ezarriz. Gainera, arau modernoak jasotzen ditu alde biko merkataritzan zenbait eragozpen saihesteko.

Akordiorik gabe, hauek izango lirateke zenbait produkturen muga-zergak:

- behikiak, esnekiek, hegaztikiak, txerriek, arkumeak, zerealek, azukreak eta bestelako prozesatutako elikagaiek % 50 inguruko edo gehiagoko muga-zergak ordaindu beharko lituzkete Munduko Merkataritza Antolakundearen prezioen arabera;
- prozesatutako arrain-produktuek % 25era arteko muga-zergak ordaindu beharko lituzkete eta autoek ere % 10eko muga-zergak ordaindu beharko lituzkete;
- ehunek eta zapatek % 12ko eta % 17ko muga-zergak ordaindu beharko lituzkete, hurrenez hurren.

Izan ere, muga-zerga horiek prezio handiagoak eduki lituzkete kontsumitzaileentzat eta kalte ekonomikoa eragin liezaizkete kanalaren bi aldeetako nekazaritza- eta fabrikazio-produktoreei.

Ondasunei muga-zergarik ez ezartzeaz gain, akordioak aduanek emandako zerbitzuengatik kobra ditzaketen kuotak mugatzen ditu eta Munduko Merkataritza Antolakundearen konpromiso estandarretatik harago doazen zenbait diziplina moderno jasotzen ditu, adibidez, arlo hauetan: inportazio eta esportazioen monopolioak; automatikoak ez diren inportazio-lizentziak eta inportazio- eta esportazio-murrizketak (prezio-betekizunen debekua eta lizentziak jarduera-errekerimenduen pean).

Aukera emango al du Merkataritza- eta Lankidetz-akordioak ondasunak gaur egun bezala trukatzeko EBren eta Erresuma Batuen artean?

Merkataritza askeko akordioaren terminoen peko merkataritza (nahiz eta hau oso handizalea izan eta muga-zergarik edo kuotarik ez ezarri), oso desberdina izango da nahitaez, EBko aduana-batasunak eta merkatu bakarrak ahalbidetutako desadostasunik gabeko merkataritzarekin alderatuta.

Zehazki:

- jatorrizko arauak aplikatuko zaizkie ondasunei, akordioaren pean, lehentasunezko merkataritza-terminoak zehazteko;
- inportazio guztiek bete beharko dituzte aduana-betebeharrak eta inportatzen duen aldearen arauak;
- EBra egiten diren inportazio guztiek bete beharko dituzte EBren estandarrek eta arauketa-egiaztapen eta kontrolak egin beharko dituzte segurtasunerako, osasunerako eta politika publikoen bestelako helburu batzuetarako.

Zer nolako ekintzak abiaraz daitezke merkataritza-jardunbide bidegabean kasuan?

Munduko Merkataritza Antolakundearen arauen arabera, gobernuek herrialdeko industria nabarmen kaltetzen ari diren inportazioen aurkako neurri zuzentzaileak har ditzakete. Kalte horiek gerta daitezke,

bat-batean, atzerriko ondasunak areagotzen direlako edo jardunbide desleialak aplikatzen direlako, adibidez, *dumping* edo merkataritza asaldatzen duten diru-laguntzak.

EB-Erresuma Batua Akordioak baieztatzen du bi aldeek dutela eskubidea merkataritza babesteko tresnak aplikatzeko Munduko Merkataritza Antolakundearen arauetara jarraiki, barne hartuta nekazaritza babesteko mekanismo berezi bat, hain zuzen ere, nekazariak babesteko inportazioen bat-bateko igoeren aurrean edo prezioen maila zehatz batetik beherako jaitsieren aurrean.

Baldintza-berdintasunari eragiten dioten jardunbide desleialen kasuan, berariazko eta bat-bateko neurri autonomoak aurreikusten dira (informazio gehiagorako, ikusi Galderen eta Erantzunen "Baldintza-berdintasuna eta Jasangarritasuna" Kapituluak).

Zeintzuk dira "jatorrizko arau" aplikagarriak eta zer egin beharko dute merkatariek horiek betetzeko?

Jatorrizko arauak merkataritza askeko gune ororen berezko osagaia dira. Produktuen "nazionalitate ekonomikoa" zehazten dute, zehazki, horiek herrialde bateko baino gehiagoko osagaiak edo materialak erabiliz produzitu direnean.

Arau horiek beharrezkoak dira bermatzeko merkataritza askeko akordioaren terminoak (kasu honetan, muga-zergarik eta kuotarik ez) baliatzen dituzten produktuak erabat lortu direla edo produzitu direla merkataritza askeko gunean bertan (kasu honetan, EBn eta Erresuma Batuan) edo nahikoa landu edo prozesatu direla bertan (adibidez, muga bat ezarri akordioa baliatzeko erabil daitezkeen jatorrizkoak ez diren materialen balioan).

Horrek bermatzen du merkataritza askeko akordioak merkataritza askeko gunearen barruko operadoreei egiten diela mesede, zerga-saihestea prebenituz.

Merkataritza- eta Lankidetzak akordioaren pean, EBko zein Erresuma Batuko merkatariek jatorrizko arauak bete beharko dituzte, EBk eta Erresuma Batuk bestelako merkataritza-bazkide batzuekin dituzten arauen antzekoak. Horrenbestez, arau eta prozedura horiek ezagunak dira dagoeneko gure merkataritza-operadoreentzat.

Era berean, akordioak berariazko mekanismoak jasotzen ditu, jatorrizko arauak betetzea errazte aldera, funtsean, hauek:

- "Erabateko pilaketari" buruzko xedapen bat, merkatariei erabilitako materialen jatorria kontuan hartzea ahalbidetu ez ezik, material horien prozesaketa aldeetako baten lurraldean burutu den ere kontuan hartzea ahalbidetuko diona. Mekanismo horrek akordioari ahalbidetzen dio merkataritza askeko gunean ahalik eta balio erantsi gehiena atzematea.

Gainera, esportatzaileak gai izango dira ondasunen jatorria ziurtatzeko; horrela, merkatarientzat errazagoa izango da bere produktuen jatorria frogatzea eta burutu beharreko izapideak murriztuko dira. Horrez gain, operadoreek malgutasun handiagoa izango dute, lehenengo urtean, jatorriaren ziurtagiriak biltzeko, akordioaren amaieraren eta aplikazioaren artean dagoen denbora eskasa gorabehera, lehentasunak baliatzen ahalbidetzeko.

Zeintzuk izango dira EBren eta Erresuma Batuen artean aplikatuko diren aduana-kontrol eta izapide berriak?

2021eko urtarrilaren 1etik aurrera, Erresuma Batua ez da izango EBko aduana-batasunaren parte. Horrenbestez, EBren legeen pean (berezi, Europar Batasuneko Aduana-kodea) eskatutako aduana-kontrol eta izapide guztiak, sarrerako eta irteerako adierazpen laburrak barne, Erresuma Batutik EBko aduana-lurraldera sartzen diren ondasun guztiei aplikatuko zaizkie, baita aduana-lurralde horretatik Erresuma Baturantz ateratzen diren ondasunei ere. Horrek ez dio eragiten EBren eta Ipar Irlandaren arteko ondasunen merkataritzari, kasu horretan, EBtik Ateratzeko Akordioaren barruan jasotako Irlandari eta Ipar Irlandari buruzko Protokoloa aplikatuko delako. [\[2\]](#)

Hala eta guztiz ere, bi aldeek adostu dute bestearen "Baimendutako Operadore Ekonomikoen" programak aitortzea, estatus hori duten konfiantzazko merkatariei nolabaiteko sinplifikazioak eta/edo erraztasunak edukitzea ahalbidetuz, zehazki, beste aldeko aduana-agintaritzekin egiten dituzten aduana-operazioen segurtasun eta ziurtasunari dagokienez. Hala ere, ez dago salbuespenik segurtasun- eta ziurtasun-adierazpen horietan, horrek aldeak segurtasun-estandarretan parekatzea eskatzen duelako.

Aurrekoaz gain, akordioak EBko legerian jasotako zenbait mekanismo (Europar Batasuneko Aduana-kodea) eta Erresuma Batuko aduana-arauak azpimarratzen ditu, merkataritza errazteko eta enpresentzako administrazio-kargak murrizteko.

Oinarriak ezartzen ditu etorkizunean aduana-lankidetzak garatzen jarraitzeko, adibidez, konponbide berritzaileei dagokienez, betiere bi aldeek barne-arauak erabat errespetatuz, ibilgailuak garraiatzen dituzten ontzien trafikorako aduana-prozeduren kudeaketari dagokionez (adibidez, kargatutako kamioiak daramatzaten itsasontziak) edo aduanekin lotutako informazioaren trukeari dagokionez.

Merkataritza- eta Lankidetzak-akordioak protokolo bat jasotzen du, aduana-iruzurraren aurkako borrokan elkarri laguntzeko eta, horrekin batera, protokolo handizale bat jasotzen du, aukera ematen diena aldeei elkarlanean aritzeko BEZarekin lotutako gaietan eta zeharkako zergekin eta muga-zergekin lotutako eskubideak lehengoratzeko. Halaber, klausulak jasotzen ditu zergadunen dirua aduana-iruzurrarengandik eta administrazio-akatsengandik babesteko, horiek ondorioak dituztenean inportazio-eskubideei dagokienez.

EBko eta Erresuma Batuko merkatuetan jardun nahi badute, merkatariek arauketa eta betetze-prozedura multzo desberdin bi bete beharko dituzte?

2021eko urtarrilaren 1etik aurrera, Europar Batasuna eta Erresuma Batua bi arauketa- eta lege-espazio bereizi izango dira. Horrek esan nahi du Europar Batasunetik Erresuma Batura esportatutako produktu guztiek Erresuma Batuko arauketa tekniko guztiak bete beharko dituztela eta aplikagarriak diren araudi-betearazpeneko egiaztapen eta kontrol guztiak egin beharko dituztela. Era berean, Erresuma Batutik EBra inportatutako produktu guztiek EBren arauketa tekniko guztiak bete beharko dituzte eta segurtasunerako, osasunerako eta bestelako politika publikoen helburuetarako ezarritako betearazpen-betebehar, egiaztapen eta kontrol aplikagarriak egin beharko dituzte.

Hala eta guztiz ere, Merkataritza- eta Lankidetzak-akordioak zenbait xedapen jasotzen ditu beharrezkoak ez diren eragozpenak eta errekerimenduak prebenitzeko eta kudeatzeko, baita alde biko lankidetzaren bidez ere, eta betetzen direla erakusteko erabilitako prozedurak sinplifikatzeko.

Hain zuzen ere, bi aldeek adostu zuten nazioarteko estandarren definizio bat, estandarren ezarpenarako nazioarteko organo nabarmenak identifikatzen dituenak. Horrela, bermatuko da bi aldeetako barne-produktuaren estandarrek eta arauketa teknikoak nazioarteko erreferentzia berberetan oinarritzen direla eta, hortaz, ahalik eta bateragarrienak direla. Horrela, errazagoa eta merkeagoa izango da produktuek beste aldearen arauak betetzea, alde bakoitzaren "arautzeko eskubidea" mantenduz.

Adostasun-ebaluazioari erreparatuz, aldeek adostu dute bakoitzaren merkatuekiko sarbide sinplifikatua mantentzea, zehazki, fabrikatzailearen adostasun-ziurtapenaren etengabeko erabileraren bidez, hain zuzen ere, egun hori aplikatzen den kasuetan, bai EBn, bai Erresuma Batuan. Horrek alde biko merkataritzaren parte oso handi bat hartzen du barne.

Era berean, aldeek esparru oso bat adostu zuten merkatu-zaintzaren eta produktu-segurtasunaren eremuetako lankidetzarako. Esparru horrek indartuko ditu, batetik, produktu-segurtasunerako arauen aplikazio irmoa eta, bestetik, bi aldeek hitzemandako kontsumitzaileen eta bestelako erabiltzaileen babes-maila altuak. Esparru hori ezartzeko, zehazki, hitzarmenak adostuko dira informazioa partekatzeko gai hauen inguruan: alde bakoitzaren merkatu-zaintzako jarduerak eta seguruak ez diren produktuei edo beharrezko arauak betetzen ez dituzten bestelako produktu batzuei dagokienez hartutako neurriak.

Sektore zehatz batzuetan, aldeek berriazko hitzarmenak adostu dituzte alde biko merkataritza errazteko, baita arauketa-lankidetzak ere. Sektore horiek dira, besteak beste, hauek: ibilgailuen industria, botikak, gai kimikoak, ardoa eta produktu organikoak.

Honela labur daitezke merkataritza sustatzeko erraztasunik handienak:

Zer adostu zen ibilgailuen industriaren merkataritza errazteko?

- Arauketa-bateratasuna UNECE (Nazio Batuen Europarako Batzorde Ekonomikoa) mailan ezarritako nazioarteko estandar teknikoaren erabileran oinarrituko da. Bi aldeek elkarrekin lan egingo dute eta, egoki denean, ekimenak planifikatuko dituzte errekerimendu teknikoaren nazioarteko harmonizazio handiagoa sustatzeko.
- Bi aldeek onartuko dituzte, dagozkien merkatuetan, Nazio Batuen motako homologazio-ziurtagiri baliodun batek egiaztatutako produktuak.
- Lankidetzak eta informazio-trukea egongo dira merkatu-zaintzaren eremuan, motordun ibilgailuen adostasunik ezean identifikazioa eta kudeaketa babeste aldera.
- Lankidetzak egongo da gai hauen inguruko ikerketaren eta informazio-trukearen eremuan: ibilgailuen segurtasunerako arauketa edo estandar berrien garapena; emisioen murrizketa aurreratua eta garapen bidean dauden ibilgailu-teknologiak.

Zer adostu zen medikuntza-produktuen hornidurak errazteko?

- Beste aldeko agintaritzek agintaritza igorlearen lurraldean kokatutako fabrikazio-instalazioetan egindako ikuskapenen emaitzen aitortpena. Horrek saihestuko du medikuntza-fabrikatzaileen ikuskapenen bikoizketa ez-beharrezkoa, hain zuzen ere, produktuek Fabrikaziorako Jardunbide Egokien errekerimenduak betetzen dituzten ebaluatzeko.
- Alde bakoitzarentzako aukera, alde bakarreko erabaki batekin, aitorten hori hedatzeko agintaritza igorlearen lurraldetik kanpo kokatutako fabrikazio-instalazioetara, berariazko termino eta baldintzen pean.

Zer adostu zen gai kimikoen merkataritza errazteko?

- Arauketa-lankidetzak, beste aldeak arautzeko duen eskubidea errespetatuz, bai bi aldeko izaerarekin, bai nazioarteko foro nabarmenetan, gai kimikoen arazoak eta arriskuak ebaluatzeko eta ebaluazio horien emaitzak dokumentatzeko formatuak aztertzeko.
- Bi aldeen konpromisoa Nazio Batuen Gai Kimikoak Sailkatzeko eta Etiketatuzeko Sistema Global Harmonizatua ezartzeko, baita nazioarteko erakunde eta organo garrantzitsuek argitaratutako berariazko gidalerro zientifiko eta tekniko guztiak ezartzeko ere.
- Prozedura gardenak substantzien sailkapenerako eta informazio ez-konfidentziala trukatzeko aukera.

Zer adostu zen ardoaren merkataritza errazteko?

- Sinplifikatutako egiaztapen-errekerimenduak elkarrekiko merkatu-sarbiderako: ardo-ekoizleek aukera izango dute bere ardoaren adostasuna eta kalitatea haiek egiaztatzeko.
- Printzipio komunak etiketei dagokienez, kontsumitzaileentzako informazio egokia bermatuz eta beharrezkoak ez diren edo neurritz kanpoko etiketa-errekerimenduak saihestuz.
- Bi aldeen konpromisoa bakoitzaren definizioen eta enologia-praktiken arabera produzitutako ardoen inportazioa onartzeko elkarri, betiere Mahatsondoen eta Ardoaren Nazioarteko Erakundeak (OIV) gomendatutako enologia-jardunbideei jarraiki. Horrez gain, Mahatsondoen eta Ardoaren Nazioarteko Erakundeak jasotzen ez dituen enologia-jardunbide eta murrizketa gehigarri batzuk adostu dira.
- Informazio-trukea eta lankidetzak ardoarekin lotutako gaietan eta berrikuspen-klausula bat; horren bidez, aldeek, akordioa indarrean sartu eta hiru urteko epean, ardoen merkataritza errazteko urrats gehiago emateko aukera aztertuko dute.

Zer adostu zen produktu organikoen merkataritza errazteko?

- EBko zein Erresuma Batuko egungo legeria organikoaren eta kontrol-sistemaren baliokidetasunaren elkarrekiko aitortpena, zehazki, produktu organikoen kategoria guztietarako.
- EBko legeria betetzen duten eta EBk aitortutako kontrol-organismoek ziurtatutako produktu organikoak onartuko dira Erresuma Batuko merkatuan eta alderantziz.
- Ikusita 2022-01-01etik aurrera produktu organikoek aplikatutako zaizkien EBren arau berriak, baliokidetasuna berriz ebaluatu egingo da 2023ko amaieran.

Zer esaten du akordioak objektu kulturaleri dagokienez?

EBk luzaroan erakutsi du jabetza kulturala babesteko konpromisoa, jabetza kulturalako objektuen (zaharkinak eta objektu arkeologikoak bezalaxe) indusketa eta trafikoa ilegalari aurre egiteko zenbait neurri garatuz. Horrez gain, saiatu da horien merkataritza ilegalaren aurka borrokatzen (terrorismoaren finantziazioaren, diruzuriketaren eta ondasun kulturalen mugimendu ilegalaren artean dauden lotura argiak ere aitortuz) eta esfortzuak egin ditu legez kanpo kendutako objektu kulturalak bere jatorrizko herrialdeetara itzultzeko.

Akordioak ziurtatzen du Erresuma Batuak EBrekin saiakera garrantzitsu hauetan lan egiten jarraituko duela, lankidetzak handiagorako xedapen berritzaile bat txertatuz, zehazki, edozein alderen lurraldeetatik legez kanpo kendutako jabetza kulturala itzultze aldera.

Aldatuko dira inportatutako elikagai, animalia eta landareentzako osasun-errekerimenduak edo errekerimendu fitosanitarioak?

Osasun-neurriak eta neurri fitosanitarioak inportatzen duen aldeak ezarritako arau-multzo bat dira,

beharrezkoak gizakien eta animalien osasuna babesteko (“osasun-neurriak”) eta landareen osasuna babesteko (“fitosanitarioak”). EBko legeriak osasun-neurrien eta neurri fitosanitarioen inguruko arau xeheak jasotzen ditu elikagai-segurtasuneko maila altuak bermatzeko eta EBko herritarrentzako zein bertako animalia eta landareentzako balizko osasun-mehatxuak murrizteko edo erabat desagerrarazteko. Horrekin batera, estandar altuak jasotzen dira, besteak beste, hormonon edo genetikoki eraldatutako organismoen (GEOak) erabilerari dagokionez.

Ez da aldaketarik egongo elikagai-segurtasuneko estandar hauetan eta Merkataritza- eta Lankidetzakordioak EBk dituen osasun-neurrien eta neurri fitosanitarioen estandarren maila altuak mantenduko ditu.

EBtik kanpoko edozein herrialdetako nekazaritzako eta elikagaien edozein esportatzailek bezalaxe, Erresuma Batuko nekazaritzako eta elikagaien esportatzaileek EBren inportazioetarako osasun-errekerimendu eta errekerimendu fitosanitario guztiak bete beharko dituzte. Gainera, estatu kideetako agintaritzek Mugako Kontrol-postuetan egiten dituzten kontrol ofizialak egin beharko dituzte. Beharrezkoa denean, kontrol horien barruan sartzen da osasun-ziurtagiriak nazioarteko estandarrekin bat datozen egiaztatzea.

Era berean, EBko nekazaritzako eta elikagaien esportatzaileek Erresuma Batuaren inportazioetarako osasun-errekerimendu eta errekerimendu fitosanitario guztiak bete beharko dituzte.

Aldeek kezka handiak badituzte elikagaien segurtasunari edo landareen edo animalien osasunari dagokionez edo beste aldearen osasun-neurri edo neurri fitosanitario bati dagokionez, kontsulta teknikoak eska ditzakete beste aldearekin edo, bestela, beste aldearen ikuskapen- eta ziurtagi-sistemaren auditoretzak eta egiaztapenak eska ditzakete.

Akordioak erraztasunik ematen al du osasun-errekerimenduei eta errekerimendu fitosanitarioei dagokienez?

Merkataritza- eta Lankidetzakordioak zenbait neurri jasotzen ditu, posible denean, osasun-errekerimenduen eta errekerimendu fitosanitarioen inportazio-prozedurak mugatzeko, osasun-estandar zorrotzak mantenduz.

Zehazki, akordioak aukera ematen du alde bakoitzak mugako inportazio-kontrol mota batzuen maiztasuna murrizteko alde bakarreko erabakia hartzeko, kontuan hartuta zenbateraino diren bateragarriak bere osasun-errekerimenduen eta errekerimendu fitosanitarioen arauak.

Horrez gain, inportazioak onartzeko prozesu sinplifikatua ziurtatzen du, garrantzitsua denean. Horretarako, beste aldearen esportatzeko establezimendu hautagarrien zerrendak egingo dira, esportatzen duen aldearen agintaritzek emandako bermeetan oinarrituta.

Zer gertatuko litzateke animalien edo landareen gaixotasun-agerraldiren bat egotekotan?

Aldeetako edozeinen lurraldean animalien edo landareen gaixotasun baten agerraldia egotekotan eta hori mehatxu serioa bada animalien osasunerako edo osasun publikorako, aldeetako baten agintaritzek aldi baterako babes-neurriak aplikatu beharko lituzkete, eragindako herrialde osoko edo parte bateko inportazioak geldiaraziz edo errekerimendu bereziak ezarriz herrialde horretatik datozen produktuentzat.

Hala eta guztiz ere, nekazaritzako eta elikagaien merkataritzaren aurreikusgarritasuna hobetze aldera, EBk eta Erresuma Batuak kasu horietan gaixotasunik ez duten eskualdeen aitortpena azkartzeko prozedurak adostu dituzte.

Zer gertatuko da Britainia Handiaren eta Ipar Irlandaren arteko merkataritzarekin?

Merkataritza- eta Lankidetzakordioaren xedapenek ez dute EBren eta Ipar Irlandaren arteko ondasunen merkataritza gidatzen, kasu horretan, Ebtik Ateratzeko Akordioaren barruan jasotako Irlandari eta Ipar Irlandari buruzko Protokoloa aplikatuko delako. [\[3\]](#)

Protokolo horrekin bat eginez, Ipar Irlandan sartzen diren ondasun guztiei honako hau aplikatuko zaie: Erkidegoaren altxorra, barne hartuta Europar Batasuneko Aduana-kodea, ondasunen legeria, albaitaritza-kontroletarako osasun-arauak (“Osasun-errekerimenduak eta errekerimendu fitosanitarioak”), nekazaritza-produkzioaren/marketinarene arauak edo BEZa eta ondasunen gaineko barne-zergak.

Horrenbestez, 2021eko urtarrilaren 1etik aurrera, Britainia Handitik Ipar Irlandara sartzen diren ondasunak “inportazioak” izango dira. Horrek esan nahi du ondasun horiek EBren produktu-arauak bete beharko dituztela eta egiaztapen eta kontrol desberdinak burutu beharko dituztela segurtasunerako, osasunerako eta bestelako politika publikoen helburuetarako, EBren eta Erresuma Batuaren artean aplikagarriak diren

beharrezko osasun-kontrolak eta kontrol fitosanitarioak barne.

EBk eta Erresuma Batuak konponbide hori adostu zuten Irlandako uhartean muga gogorra saihesteko, uharte osoko ekonomia eta Ostiral Santuko (Belfast) Akordioa babesteko bere dimentsio guztietan, aldi berean, EBko merkatu bakarraren osotasuna babestuz.

Baterako Batzordearen EBtik Ateratzeko Akordioaren Ezarpenaren inguruko eztabaiden ondorioz, EBk eta Erresuma Batuak nolabaiteko malgutasunak adostu dituzte, Britainia Handiaren eta Ipar Irlandaren arteko merkataritza-protokoloaren ezarpenak eragindako etenak mugatzen laguntzeko.

Besteak beste, gai hauen inguruko hasiera bateko akordioa lortu da: esportazio-adierazpenak; botiken hornikuntza; haragi hoztu batzuen eta bestelako elikagaien supermerkatuentzako hornidura eta estatu-laguntzen aplikazioaren argibidea protokoloaren terminoen arabera.

Esaterako, haragi hoztu batzuen inportazioak debekatuta egon ohi dira batasuneko merkatan baina, orain, 6 hilabeteko epe mugatu batez, Ipar Irlandako supermerkatuetara bidaltzea onartuko da:

- Hegaztiki txikitu izoztua edo hoztua. Hegaztikia ez den beste animalia batzuen haragi hoztu txikitua (adibidez, behiki txikitua).
- Haragi-prestakin hoztuak (adibidez, saltxitxak, haragi-bolak, txerriki-pastela)...
- Merkataritza triangeluarraren bidez produzitutako edozein haragi fresko, haragi txikitua eta haragi-prestakinak barne (adibidez, EBtik Britainia Handira esportatutako haragia, Britainia Handian moztu edo txikitutakoa eta hortik Ipar Irlandara berriro esportatutakoa).

Beste adibide bat da, 3 hilabeteko epe mugatu batez, Britainia Handitik datozen eta Ipar Irlandako supermerkatuetara doazen ondasunek sinplifikatutako ziurtagiri kolektibo bat izango dutela, banakako ziurtagirien orde. Ziurtagiri kolektibo horrek kamioi berean garraiatutako ondasun guztiak estaliko ditu.

Denbora horretan, Erresuma Batuak EBko egungo osasun-errekerimenduak eta errekerimendu fitosanitarioak mantendu beharko lituzke dagozkion produktuentzat.

Irismena Erresuma Batuko agintaritzek onetsitako supermerkatuetarako elikagai-hornitzaile zehatz batzuetara mugatuta dago; zehazki, horiek baimendu dituzte konfiantzazko irizpide batzuk betetzen dituztela erakutsi ostean. Kideen zerrenda Erresuma Batuak ezarri egingo du Europako Batzordearekin elkarlanean, hain zuzen ere, 2020ko abenduaren 31 baino lehen eta, hortik aurrera, ezingo da zerrenda handitu.

Zergatik 2021eko urtarrilaren 1etik aurrera egungo etxe-animalien pasaportea ez da balioduna izango?

Erresuma Batuak ez du konpromisoa hartzen EBren osasun-mailako altxorarekin bat etortzeko eta, zehatzago, trantsizio-aldiaren ostean, ez ditu beteko etxeko txakur, katu eta hudoei dagozkien arauak. Beraz, ez da egongo EBko osasun-errekerimenduen eta errekerimendu fitosanitarioen barruan.

Horrenbestez, EBn eta Ipar Irlandan sartutako etxeko txakur, katu eta hudoen kasuan, ziurtagiri zoosanitario bat eskatuko da (errabiaren aurkako antigorputzen frogia-errekerimendurik gabe).

Hori Erresuma Batuko Koroaren Jabetzako Lurrei ere aplikatzen zaie.

Informazio gehiago eskura daiteke EBren eta Erresuma Batuen artean bidaiatzeari buruzko batzordearen "neurrien oharrean".[\[4\]](#)

ZERBITZUAK ETA INBERTSIOAK

Zerbitzuen merkataritzari eta inbertsioei dagokienez, EB eta Erresuma Batua bazkide handiak dira.

Erresuma Batua EBko estatu kide zen bitartean, EBko merkatu bakarrean parte hartzen zuenez eta pertsonen eta zerbitzuen mugimendu askea baliatzen zuenez, enpresek askatasunez horni zitzaketen zerbitzuak EBn. Erresuma Batuak arau komunetan, ikuskapen-esparru bakar batean eta sistema juridikzional komunean oinarritutako EBko merkatu bakarraren ekosistema baliatzen zuen.

Zer aldatuko da 2021eko urtarrilaren 1etik aurrera?

Urtarrilaren 1etik aurrera, Erresuma Batuak printzipio hauek baliatzeari utziko dio: pertsonen mugimendu askea; zerbitzuen hornikuntza askea eta ezarpen-askatasuna.

Horren ondorioz, Erresuma Batuko zerbitzu-hornitzaileek automatikoki galduko dute EBn zerbitzuak eskaintzeko eskubidea. Operatzen jarraitzeko, baliteke berriz ere ezarri behar izatea EBn. Edonola ere, estatu kide bakoitzeko harrera-arauak bete beharko dituzte, askotan aldatzen direnak. Izan ere, hemendik aurrera, ezingo dute "jatorrizko herrialdearen" ikuspegi hori edo "passporting" kontzeptua baliatu. Zehazki, horren arabera, estatu kide batek EBko arauen arabera emandako baimenek EB osoko merkatu bakarrerako sarbidea ematen dute.

Zer jorratzen du Merkataritza- eta Lankidetzak-akordioak?

Akordioak irekiera-maila nahiko altua ezartzen du zerbitzuen merkataritzarako eta inbertsioetarako, Munduko Merkataritza Antolakundearen Zerbitzuen Merkataritzari buruzko Akordio Orokorren (GATS) oinarritzko xedapenetatik harago; izan ere, bai EB, bai Erresuma Batua, akordio horren kide dira. Aipatu behar da irekiera-maila hori ere bat datorrela EBk munduko industrializatutako bestelako hirugarren herrialdeekin hartutako konpromisoekin.

Merkataritza askeko akordio guztietan bezalaxe, EBk bere merkatuak arautzeko eskubidea mantentzen du.

Zein sektore hartzen ditu barne Merkataritza- eta Lankidetzak-akordioak?

Munduko Merkataritza Antolakundearen Zerbitzuen Merkataritzari buruzko Akordio Orokorrek (GATS) eskatzen duen bezala, akordioak sektore ugari hartzen ditu barne: zerbitzu profesionalak eta negozio-zerbitzuak (adibidez, legezkoak, auditoretzak, arkitektura-zerbitzuak); bidalketa- eta telekomunikazio-zerbitzuak; informatikako zerbitzuak eta zerbitzu digitalak; finantza-zerbitzuak; ikerketa- eta garapen-zerbitzuak; garraio-zerbitzu gehienak eta ingurumen-zerbitzuak. Gainera, akordioaren irismena, zerbitzuen sektoreaz gain, beste sektore hauetako inbertsioei aplikatzen zaie: fabrikazioa, nekazaritza, basogintza, arrantza, energia eta bestelako lehen mailako industriak.

EBk negoziatutako merkataritza askeko edozein akordiotan bezalaxe, badaude zenbait salbuespen liberalizazio-irismenari dagokionez: batez ere, zerbitzu publikoak eta interes orokorreko zerbitzuak; garraio-zerbitzu batzuk eta ikus-entzunezko zerbitzuak.

Zeintzuk izango dira EBko zerbitzu-hornitzaileek Erresuma Batuan operatu ahal izateko baldintzak? Eta alderantziz?

Akordioak ezartzen dituen ez diskriminatzeko betebeharrak ziurtatzen dute EBko zerbitzu-hornitzaileek edo inbertsiogileek ez dutela jasoko Erresuma Batuko operadoreek Erresuma Batuan jasotzen dutenaren tratu okerragorik, eta alderantziz. Horrek eskubidea ematen die antzeko xedapenak indarrean ez dituzten hirugarren herrialdeetako zerbitzu-hornitzaileei edo inbertsiogileei ematen zaien tratua baino tratu hobea jasotzeko.

Jakina, kontuan hartuta Erresuma Batua merkatu bakarretik aterako dela, Erresuma Batuko zerbitzu-hornitzaileek eta inbertsiogileek operatzen duten herrialdeetan bere jarduerari aplikatzen zaizkien nazio mailako arauak, prozedurak eta baimenak jasan beharko dituzte.

Erresuma Batuko zerbitzu-hornitzaileentzat, horrek esan nahi du estatu kide bakoitzeko harrera-arauak bete beharko dituztela, askotan aldatzen direnak. Izan ere, hemendik aurrera, ezingo dituzte "jatorrizko herrialdearen" ikuspegi hori, elkarrekiko aitortzea edo "passporting" deritzona baliatu.

Merkaturako sarbide-maila erreala zerbitzua hornitzeko moduaren arabera izango da: mugaz bestalde hornitzen bada hornitzailearen herrialdetik, adibidez, interneten bidez ("1. modua"); kontsumitzaileari hornitzailearen herrialdean hornituta, adibidez, atzerrira doan eta zerbitzuak erosten dituen turista bat ("2. modua"); atzerriko zerbitzu-hornitzailearen jabetzako tokiko enpresa baten bidez hornitutakoa ("3. modua") edo pertsona fisiko bat den zerbitzu-hornitzaileak beste herrialde baten lurraldean egindako aldi baterako egonaldiaren bidez ("4. modua").

Praktikan, sektore zehatz batean zerbitzu bat hornitzeko edo inbertitzeko egungo gaitasuna akordioan ezarritako berriazko erreserben arabera ere izango da; horiek ezarri ahal zaizkie Erresuma Batuko zerbitzu-hornitzaileei EBko sektore batzuetan zerbitzuak hornitzen dituztenean eta alderantziz.

Era berean, EB-Erresuma Batua Akordioak "naziorik onuragarrienaren" prospekzio-klausula bat jasotzen du; horrekin, EBk eta Erresuma Batuak aukera izango dute EBk eta Erresuma Batuak, hurrenez hurren, beste hirugarren herrialde batzuekin zerbitzuen merkataritzari eta inbertsioei buruz egiten dituzten etorkizuneko akordioetan emandako edozein tratu hobea eskatzeko,

finantza-zerbitzuen eremuan izan ezik.

Aurrekoa ez ezik, beste berrikuspen-klausula bat ere jasotzen du; horrela, aldeek aztertu ahalko dute etorkizunean aukerarik ote dagoen EBren eta Erresuma Batuaren arteko zerbitzu-merkataritza eta inbertsio-harremanak hobetzeko, finantza-zerbitzuen eremuan izan ezik.

Merkataritza- eta Lankidetzakordioaren pean, zenbateraino izango da erraza profesionalek EBren eta Erresuma Batuaren artean bidaiatzea?

Erresuma Batuak erabaki du, hemendik aurrera, EBko herritarren Erresuma Baturako mugimendu askea ez baimentzea. Horrez gain, ez du nahi izan akordioan mugikortasunari buruzko kapitulu bat txertatzea. Hortaz, erabaki horiek nahitaez eragingo dute EBren eta Erresuma Batuaren arteko negozioa orain arte bezain erraza ez izatea.

Hala eta guztiz ere, **persona fisikoak negozio-helburuetarako aldi baterako mugitzeari** dagokionez (askotan “**4. modu**” gisa hartutakoa), EBk eta Erresuma Batuak elkarrekiko konpromiso ugari hartu dituzte. Horiakin, alde batean kokatutako konpainiek aukera izango dute langile batzuk transferitzeko, enpresa artean transferitutako langile gisa, beste aldean kokatutako beste enpresa kide batean lan egiteko. Enpresa artean transferitutako langileak aldi baterako migrazioan sartzen direnez, transferentzia horien gehieneko iraupena hiru urtekoa izango da. EBra transferitutako Erresuma Batuko herritarrei erreparatuz, iraupen horrek estatu kideen arteko mugikortasun-aldiak hartzen ditu barne. Hori bat dator EBk hirugarren herrialdeekin egun jarduten duen moduarekin.

Gainera, EB-Erresuma Batua Akordioak “kontratu-zerbitzuen hornitzaileen” edo “profesional independenteen” mugimendua errazten du, zerbitzuak horni ditzaten baldintza zehatz batzuen pean. Zerbitzuak hornitzen ez dituzten negozio-bisitariek ere aukera izango dute Erresuma Batuan epe laburrerako sartzeko, jarduera zehatz batzuk burutzeko bertan.

Akordioak titulu profesionalen aitorpena ezartzen al du?

EBko eta EBko merkatu bakarreko kide gisa, Erresuma Batuan igorritako tituluren bat zuten Erresuma Batuko herritarrek zein EBko herritarrek aitorpen-araubide sinplifikatu bat (kasu batzuetan, automatikoa ere bai) zeukaten beste EBko herrialde batzuetan; horrekin, doktoreak, erizainak, dentistak, farmazeutikoak, albaitari kirurgialariak, abokatuak, arkitektoak edo ingeniariak bezalako profesionalek aukera zeukaten Europar Batasun osoan zerbitzuak hornitzeko, baita Erresuma Batuan ere.

Urtarrilaren 1etik aurrera, arau orokor gisa, Erresuma Batuko herritarrek, bere tituluak non lortu zituzten gorabehera, eta Erresuma Batuan igorritako tituluak dituzten EBko herritarrek bere tituluak dagokien estatu kidean aitortuta izan beharko dituzte, trantsizio-aldiaren amaieratik aurrera, hirugarren herrialdeetako herritarren tituluari aplikatuko zaizkien banakako nazio mailako arauetan oinarrituta.

Hala ere, Merkataritza- eta Lankidetzakordioak mekanismo bat aurreikusten du eta, horren bidez, EBk eta Erresuma Batuak, kasu bakoitza aztertuz eta berariazko lanbide batzuetarako, xedapen gehigarriak ados ditzakete, hain zuzen ere, zenbait titulu profesional elkarriz aitortzeko.

Hemendik aurrera, EBko abokatuak lege-zerbitzuak eskaini ahalko dituzte Erresuma Batuan eta alderantziz?

Europar Batasunak eta bere estatu kideek eta Erresuma Batuak beste aldeko abokatuei lege-zerbitzuak eskaintzea ahalbidetuko diete, zehazki, nazioarteko zuzenbidearen praktikarekin eta “jatorrizko” tituluaren pean baimenduta dauden herrialdeko zuzenbidearen praktikarekin lotutakoak.

Hala eta guztiz ere, argitu behar da EBko zuzenbidea ez dela nazioarteko zuzenbidetzat hartzen, baizik eta EBko abokatuak ezarrita dauden edo bere “jatorrizko tituluak” duten estatu kideko zuzenbidetzat.

Akordioak finantza-zerbitzuak hartzen ditu barne?

EB-Erresuma Batua Merkataritza- eta Lankidetzakordioaren zirriborroak finantza-zerbitzuak jorratzen ditu, zehazki, EBk beste hirugarren herrialde batzuekin adostutako beste Merkataritza Askeko Akordio batzuetan orokorrean jorratzen diren bezala.

Zehazki, akordioak bi aldeak konprometitzen ditu bere merkatuak irekita mantentzera, ezarpenaren bidez zerbitzuak hornitu nahi dituzten beste aldeko operadoreentzat. Horrez gain, aldeek hitzematzen dute ziurtatuko dutela finantza-zerbitzuen sektorean nazioartean onartutako estandarrak ezartzen eta aplikatzen direla bere lurraldeetan. Bi aldeek izango dute zuhurtzia-arrazoiengatik (“zuhurtziazko salbuespena”) neurriak hartu edo mantentzeko eskubidea, barne hartuz finantza-egonkortasuna eta finantza-merkatuen

osotasuna zaintzeko neurriak. Horrez gain, 2021eko martxorako, aldeek Ulermen Memorandum bat adostu nahiko lukete, finantza-zerbitzuetako arauketa-lankidetzarako esparru bat ezartze aldera.

Zer gertatzen da finantza-zerbitzuei buruzko baliokidetasun-erabakiekin?

Akordioak ez du inolako elementurik jasotzen finantza-zerbitzuentzako baliokidetasun-esparruei dagokienez. Horiek alde bakoitzaren alde bakarreko erabakiak dira eta ezin dira negoziatu.

Batzordeak Erresuma Batuak batzordearen baliokidetasun-galdetegiei 28 arlotan emandako erantzunak ebaluatu ditu. Hala ere, argibide gehiago beharko dira, zehazki, honen inguruan: Erresuma Batua nola aldentzeko da EBko esparruetatik abenduaren 31tik aurrera; nola erabiliko du bere ikuskapen-diskrezioa EBko enpresei dagokienez eta nola eragingo diete Erresuma Batuko aldi baterako araubideek EBko enpresei. Hori dela-eta, batzordeak ezin du Erresuma Batuaren baliokidetasunaren ebaluazioa amaitu 28 arloetan eta, hortaz, momentuz, ez du erabakirik hartuko. Ebaluazioek jarraituko dute. Batzordeak Erresuma Batuak azaroan iragarritako baliokidetasun-erabakiak kontuan hartu ditu; horiek Erresuma Batuaren intereserako hartu dira. Halaber, EBk baliokidetasuna hartuko du kontuan EBren intereserako denean.

MERKATARITZA DIGITALA; JABETZA INTELEKTUALA; HORNIKUNTZA PUBLIKOA ETA ENPRESA TXIKI ETA ERTAINAK (ETEAK)

Akordioak merkataritza digitala hartzen du barne?

Akordioak merkataritza digitala errazteko xedapenak jasotzen ditu, justifikatu gabeko oztopoak aztertuz.

Horrekin batera, enpresentzako eta kontsumitzaileentzako lineako ingurune ireki, seguru eta fidagarri bat bermatzen du, datu pertsonalen babeserako estandar altuekin. Bereziki, datuen lokalizazio-errekrimenduak debekatzen ditu, EBren datu pertsonalen babeserako espazio politikoa mantentzen duen bitartean.

Akordioak ziurtatuko du Erresuma Batuan EBren jabetza intelektual irmoki babesten dela?

Merkataritza- eta Lankidetzak-akordioaren zirriborroak egungo nazioarteko alde anitzeko lege-esparrua osatzen du, jabetza intelektualeko eskubideen errespetuarekin lotutako berariazko estandar zehatzagoekin.

Zehazki, estandar hobeago hauek aplikatuko dira gai hauei dagokienez: copyrighta (barne hartuta eskubideen kudeaketa kolektiboa eta lan bisualak berriz saltzeko eskubidea bezalako eskubideak, nazioarteko hitzarmenek estaltzen ez dituztenak eta bereziki garrantzitsuak direnak nazioarteko artistentzat); merkataritza-markak; diseinu-eskubideak; patenteak (babes-ziurtagiri gehigarriak); merkataritza-sekretuen eta bestelako informazio ezezagunaren babesa; landare-aldaerekin lotutako eskubideak eta jabetza intelektualeko eskubideen betearazpena (mugako betearazpena barne).

Erresuma Batuak babestuko ditu EBn 2020ko abenduan erregistratuta zeuden EBko ohar geografiko guztiak ("stocka"), hain zuzen ere, EBtik Ateratzeko Akordioaren arabera. Erresuma Batuarekin ezin izan da EBk etorkizunean erregistra ditzakeen ohar geografikoen babesarekin lotutako xedapenik adostu.

Aukera izango al dute EBko enpresek Erresuma Batuko sektore publikoko kontratuetan eskaintzeko?

Akordioak EBk kontratazio publikoari buruz inoiz ezarritako xedapenik handizaleenetako batzuk jasotzen ditu. Munduko Merkataritza Antolakundearen Kontratazio Publikoari buruzko Akordioaren (GPA) esparruan hartutako konpromisoetatik harago ere badoa; izan ere, Erresuma Batua horretara atxikitzeko prozesuan dago.

EBko konpainiek Erresuma Batuko konpainien baldintza berberetan parte hartu ahaliko dute akordioak estalitako kontratazio-lizitazioetarako eskaintzetan eta alderantziz.

Halaber, akordioak Erresuma Batuan ezarritako EBko konpainiak ez diskriminatzea ezartzen du (eta alderantziz), zehazki, balio txikiko kontratuetarako, adibidez, GPAREN atalasearen azpitik (139.000 eta 438.000 euro bitartean, kontratatzen duen erakundearen arabera, eta 5.350.000 eraikuntza-zerbitzuetarako).

Akordioak gatazkak konpontzeko alde biko mekanismoen erabilera ere ahalbidetzen du, Kontratazio Publikoari buruzko Akordioaren (GPA) menpeko kontratazio-aukerei dagokienez sor daitezkeen gatazketarako.

Zer aurreikusten da enpresa txiki eta ertainak babesteko?

Akordioaren zirriborro osoaren helburua da mugaz gaindiko merkataritza-baldintza onuragarriak mantentzea ETEentzat. Gainera, berariazko xedapenak jasotzen ditu ETEen sarbidea errazteko etorkizuneko lankidetzak ekonomikoak sortutako esparrura, batez ere, lineako plataformen eta alde biko lankidetzak estuaren bidez.

ENERGIA

EBko energiako barne-merkatuak elektrizitate, gas eta petrolioaren hornikuntzaren segurtasuna bermatzen du. Halaber, energiaren fluxu askea ahalbidetzen du EB osotik, azpiegitura egokian oinarrituta eta oztopo teknikorik edo arauketa-oztoporik gabe.

Merkatu horren barruan, EB eta Erresuma Batuko energia-merkatuak oso lotuta zeuden, hain zuzen ere, Britainia Handiaren eta Frantzia, Herbehereak, Belgika, Irlanda eta Ipar Irlandaren artean dauden interkonektoreei (elektrizitate-kableak eta gas-hodiak) esker. Gaur egun, Erresuma Batua energiaren inportatzaile netoa da; izan ere, egun, EBk bere elektrizitate-horniduraren % 5-10 inguru ematen du, baita bere gas-beharren % 12 ere.

Zer aldatuko da 2021eko urtarrilaren 1ean?

2021eko urtarrilaren 1ean, Erresuma Batua EBko barneko energia-merkatutik aterako da.

Data horretatik aurrera, EBren eta Britainia Handiaren arteko elektrizitate-interkonektoreen gaineko energia-negozioak ez dira kudeatuko egungo merkatu-akoplamendua bezalako merkatu bakarraren tresnen bidez, eskusiboak direlako EBko estatu kideentzat.

Ipar Irlandak soilik mantenduko du Irlandarekiko Elektrizitateko Merkatu Bakarra, [EBtik Ateratzeko Akordioak](#) ezarri duen bezala.

Hemendik aurrera, Erresuma Batua ez da EBren klima-aldaketaren aurkako baterako ekintzaren parte izango. Horrek esan nahi du ez duela izango EBko Estatu Kideek karbonoan baxuak diren teknologiak garatzeko eta hedatzeko edo egokitzapen-neurriak ezartzeko jasotzen duten finantza-babesa. Europar Batasunaren Emisio-eskubideen Merkataritza-araubidetik (EU ETS) aterako da (Europar Batasunaren bereizgarria eta merkataritza-tresna berotegi-efektuko gasen emisioak murrizteko) eta horren esfortzuak partekatzeak akordioetatik kanpo geratuko da, estatu kideei ahalbidetzen dietenak deskarbonizazio-helburuak lortzearen zama partekatzea.

Horrez gain, Erresuma Batua Energia Atomikoaren Europako Erkidegotik (Euratom), hau da, material nuklearren eta teknologiaren merkataritzarako merkatu bakarretik aterako da; horrek energia atomikoaren hornikuntzaren segurtasuna bermatzen du eta energia nuklearraren ezagutza, ikerketa, azpiegitura eta finantziarako funts komuna sortzea ahalbidetzen du.

Zer jorratzen du Merkataritza- eta Lankidetzak-akordioak?

EBk eta Erresuma Batuak erabaki dute esparru berri bat ezartzea energiaren alorreko etorkizuneko lankidetzarako, mugaz gaindiko merkataritzaren eraginkortasuna bermatze aldera. Esparru hori akordioan baldintza-berdintasun irmoa sortzeko jasotako xedapen sendoek babesten dute.

Horrez gain, akordioak esparru handizalea ezartzen du klima-aldaketaren aurkako borrokan elkarlanean aritzeko eta xedapenak aurreikusten ditu itsas zabaleko energiaren garapenean elkarrekin lan egiteko, arreta berezia jarriz Ipar itsasoan.

Euratomen eta Erresuma Batuaren arteko energia nuklearraren erabilera seguru eta baketsuei buruzko akordio bereizi batek lankidetzak zabala ezartzen du segurtasun nuklearrari eta energia nuklearraren erabilera baketsuei dagokienez. Aurrekoa bermatzen dute bi aldeek hartutako konpromisoak, nazioarteko ez-ugaritzeko betebeharrak betetzeko eta egungo energia nuklearraren segurtasun-estandarrik ez murrizteko.

Energia-merkataritza orain arte bezain eraginkorra izango al da?

EBri interesatzen zaio energia-hornidura errentagarri, garbi eta seguruekin jarraitzea, funtsezkoak direlako EBko ekonomiek funtzionatzeko.

2021eko urtarrilaren 1etik aurrera, Erresuma Batuak EBko energiako barne-merkatuan parte hartzeari utziko dio eta EBrekiko merkataritza hirugarren herrialde gisa kudeatu beharko du. Hala eta guztiz ere, akordioak aurreikusten du, denborarekin, xedapen bereziak garatzeko aukera, interkonektoreen bidezko merkataritzaren inguruan eta akoplamendu-eredu batean oinarrituta [eskualde anitzeko bolumen malguko akoplamendua].

EBn erabiltzen den merkatu-akoplamenduarekin alderatuta, eredu hau desberdina da eta ez da hain eraginkorra. Hala eta guztiz ere, EBren eta hirugarren herrialde baten arteko energia-merkataritzari aplikatu ahal zaizkion murrizketen barruan, ereduak aukera eman beharko luke EBren zein Erresuma Batuaren onurak maximizatzeko, hain zuzen ere, interkonektoreen bidezko elektrizitatearen merkataritzan.

Akordioak hauxe ere jasotzen du:

- energia garraiatzeko azpiegituretarako sarbide ez-diskriminatzailea bermatzen duten xedapenak eta aurreikus daitekeen elektrizitatearen eta gas-interkonektoreen erabilera eraginkorra. Horiek aukera eman beharko liekete energia-hornitzaileei eraginkortasunez eta modu lehiakorrean merkaturatzeko kanalaren bidez;
- esparru berri bat EBko eta Erresuma Batuko Transmisio-sistemen Operadoreen (TSOak) eta energia-arautzaileen arteko lankidetzarako (besteak beste, hemendik aurrera, Erresuma Batuak ez duelako parte hartuko Elektrizitate eta Gaserako Transmisio-sistemen Operadoreen Europako Sarean);
- energiaren sektorearentzako laguntzak arautzen dituzten xedapenak, lehiaketa eraldatzeko erabiliko ez direla ziurtatze aldera;
- aldeak hornikuntza-segurtasuna bermatzera konprometitzen dituzten xedapenak; zehazki, hori garrantzitsua da Irlandarentzat, EBko barne-merkatutik isolatuta jarraituko duelako interkonexio berriak funtzionamenduan egon arte.

Zeintzuk dira energiaren sektorean baldintza-berdintasun irmoa bermatzeko aurreikusitako neurriak?

Batetik, akordioaren baldintza-berdintasun horizontalari buruzko xedapenak, gizarte- eta ingurumen-gaiei buruzkoak barne, energiaren sektoreari aplikatuko zaizkio.

Bestetik, akordioak berriazko xedapenak jasotzen ditu, energiaren sektorean baldintza-berdintasun irmoa sortze aldera.

Zehazki, printzipioak eta xedapenak jasotzen ditu energiaren sektorearentzako diru-laguntzak arautzeko, baita iturri berriztagarriak modu ez-diskriminatzaile batean sustatzeko ere.

Horrez gain, jasotzen du esportazio-murrizketen debekua (esportazio-monopolioak eta lizentziak barne) eta energia-ondasunen prezioen finkapen bikoitzaren debekua.

Era berean, esploratzeko eta produzitzeko baimenen gaineko xedapenak ezartzen ditu, bi aldeek segurtasun- eta ingurumen-estandar nabarmenak errespetatzen dituztela bermatzeko helburua dutenak.

Neurri horien guztien helburuak hauek dira: energia-merkataritza irekia eta bidezkoa bultzatzea; mugaz gaindiko energia-inbertsioak sustatzea eta energiaren sektorean baldintza-berdintasun egokia aplikatzen dela ziurtatzea.

Zer adostu duzue itsas zabaleko energia berriztagarriari dagokionez?

Akordioak itsas zabaleko energiaren garapenean elkarlanean aritzeko xedapenak jasotzen ditu, arreta berezia jarriz Ipar itsasoan. EBk eta Erresuma Batuak arlo honetan elkarrekin lan egiten jarraitu ahalko dute, Ipar Itsasoko Energia-lankidetzan oinarrituz, Europar Batasunak, bertako estatu kideetako batzuek eta Norvegiak garatutako plataforma bat eraikiz, eskualde horretan energia berriztagarrien erabilera bultzatzeko. Akordioan aurreikusitako itsas zabaleko energiaren eremuko lankidetzaren irismenak islatzen du EBren estrategia itsas zabaleko energia berriztagarriei dagokienez. Hori 2020ko azaroaren 19an aurkeztu zen eta batzordeak proposatzen du Europako itsas zabaleko gaitasun eolikoa handitzea, gutxienez, 60 GW 2030erako eta 300 GW 2050erako.

Bete beharko al ditu Erresuma Batuak EBren klima-aldaketako helburuak eta politikak?

Erresuma Batuak bere klima-aldaketako helburuak eta politikak zehaztuko ditu.

Hala eta guztiz ere, akordioak esparru handizale bat ezartzen du klima-aldaketaren aurkako borrokan

elkarlanean aritzeko.

Akordioaren pean, bi aldeek adostu dute klima-aldaketaren aurkako borroka eta, bereziki, Parisko 2015eko Klimari buruzko Akordioa funtsezko elementuak direla bere lankidetzaren honetan. Aldeetako batek funtsezko elementu hori urratzekotan, beste aldeak eskubidea izango du akordioa osorik edo partzialki bertan behera uzteko edo eteteke.

Horrekin batera, EBk eta Erresuma Batuak berretsi dute bere handizaletasuna dela, 2050erako, klima-neutraltasuna lortzea ekonomiaren sektore guztietan.

Akordioan, erregresiorik ezako printzipio irmo bat jasotzen da, karbonoaren prezioa barne; horrek bermatzen du EBren eta Erresuma Batuaren egungo klima-babeseko maila mantentzen jarraituko dela. Horrek esan nahi du bi aldeek adostu dutela, gutxienez, trantsizio-aldiaren amaieran ezarritako klima-babeseko maila mantenduko dela etorkizunean ere bai.

Gainera, bi aldeek hitzeman dute, denborarekin, bere babes-mailak areagotzen saiatuko direla.

Azkenik, abiazioaren tituluekin, bi aldeek adostu zuten aireontziei hornitutako erregaiaren zergak ez debekatzea modu diskriminatzaile batean; izan ere, hori baldintza-berdintasuna bermatzearen eta klima-neutraltasuneko helburuak lortzearen aurka joango litzateke.

Jarraituko al du Erresuma Batuak Europar Batasunaren Emisio-eskubideen Merkataritza-araubidean parte hartzen?

Erresuma Batuak konpromisoa hartu zuen, 2021eko urtarrilaren 1etik aurrera, karbonoaren prezioen sistema bat ezartzeko. EBk eta Erresuma Batuak hitzeman dute ziurtatuko dutela bere karbonoaren prezioen sistemak elektrizitatearen eta beroaren sorkuntzak, industriak eta abiazioak sortutako berotegi-efektuko gasen emisioak hartuko dituztela barne.

Erresuma Batuak Europar Batasunaren Emisio-eskubideen Merkataritza-araubidean parte hartzeari utziko dio; hala ere, aldeek sakonki aztertuko dute bakoitzaren karbonoaren prezioen sistemak lotzeko aukera, sistema horien osotasuna zaintzeko eta bere eraginkortasuna areagotzeko, esaterako, eraikuntza bezalako beste sektore batzuk gehituz. Hori etorkizunean modu berezian negoziatuko den akordio batean jorritako da.

Akordio berezia: Energia nuklearraren erabilera seguruak eta baketsuak

Euratomen eta Erresuma Batuaren arteko akordio berezi batek lankidetzaren zabala ezartzen du energia nuklearraren erabilera seguru eta baketsuei dagokienez. Aurrekoa bermatzen dute bi aldeek hartutako konpromisoak, nazioarteko ez-ugaritzeko betebeharrak betetzeko eta energia nuklearraren segurtasun-estandarren maila altuak mantentzeko.

Akordioak hauxe ahalbidetzen du:

- material nuklearraren, ez-nuklearraren, teknologiaren eta ekipamenduaren hornikuntza eta transferentzia; merkataritza eta merkataritza-lankidetzaren erregai nuklearraren zikloari dagokionez;
- lankidetzaren gastatutako erregaiaren eta hondakin erradioaktiboen kudeaketa seguruan; segurtasun nuklearra eta babes erradiologikoa;
- isotopo erradioaktiboen eta erradiazioaren erabilera nekazaritza, industrian eta medikuntzan; esplorazio geologikoa eta geofisikoa;
- uranio-baliabideen garapena, produkzioa, prozesamendu aurreratua eta erabilera.

Halaber, akordioak EBren eta Erresuma Batuaren arteko etengabeko lankidetzaren ahalbidetzen du Europar Batasuneko Premiazko Informazio Erradiologikoa Partekatze Sistemari (ECURIE) edo Informazio Erradiologikoa Partekatze Europako Plataformari (EURDEP). Horri esker, istripu nuklearren bat egotzekotan, EBko estatu kideei eta Erresuma Batuari ahalik eta lasterren jakinaraziko zaie eta informazio erradiologikoa fidagarria eskuratu ahaliko dute. Horrez gain, larrialdi erradiologikoei modu azkar eta koordinatuan erantzutea ahalbidetuko du, zehazki, denbora errealeko datuak partekatuz.

Azkenik, akordio honek bi aldeek konpromiso argia ezartzen du, segurtasun nuklearreko egungo estandarrik ez murrizteko. Halaber, baterako konpromiso bat hartzen dute nazioarteko segurtasun nuklearreko estandarren nazioarteko ezarpena ziurtatzeko, baita horien hobekuntza sustatzeko ere.

Zergatik sortu duzue segurtasun nuklearrari buruzko akordio berezi bat eta ez dituzue gai horiek Merkataritza- eta Lankidetzaren akordioaren xedapenetan txertatu?

Euratom Erkidegoak energia nuklearraren erabilera baketsuei buruzko akordio bereziak negoziatu ditu

zenbait hirugarren herrialderekin, Euratom Tratatuan oinarrituta. Gainera, zentzu horretan, ondo ezarritako eredu bat existitzen da, bai erkidegoaren barruan, bai nazioartean.

Halaber, Euratomek berariazko eskumenak ditu horrelako akordioen funtsari dagokionez eta horientzat, beharrezkoa da Euratomen lege-oinarri berezia eta berezia.

Nola ebatziko dira gatazkak? Zer nolako neurriak aurreikusten dira segurtasun nuklearraren akordio bereziaren testuinguruan ez-betetzereen bat gertatzen bada?

Segurtasun nuklearraren eta energia nuklearraren erabilera baketsuen arloetako bestelako akordio batzuekin bezala, aldean arteko gatazkak, batez ere, kontsulten bidez kudeatuko dira eta, horrez gain, ez-betetzereen bat egotekotan, aukera egongo da akordioa eteteko edo indargabetzeko.

BALDINTZA-BERDINTASUNA LEHIA IREKI ETA LEIALERAKO ETA GARAPEN JASANGARRIRAKO

Zer da baldintza-berdintasuna eta zergatik da hain garrantzitsua?

Bi lurraldeen hurbiltasun geografikoa eta elkarrekiko mendekotasun ekonomikoa kontuan hartuz, EBk eta Erresuma Batuak konpromiso irmoak adostu dituzte lehiaketa ireki eta leialerako baldintza-berdintasuna bermatzeko eta garapen jasangarria lortzen laguntzeko.

Konpromiso hauen naturak islatzen ditu hitzarmen ekonomiko zabal eta handizalearen

irismena eta sakontasuna, bereziki barne hartuz honako hau: muga-zergarik eta

kuotarik eza ondasun guztien merkataritzarako; merkatuetarako sarbide-konpromiso

integralak eta zerbitzu eta inbertsioekin lotutako arauak eta kontratazio publikorako

irekiera-maila oso altua. Era berean, akordioak aurrekaririk gabeko lankidetzaren aurreikusten du energiari

dagokionez eta abiazioari eta errepide bidezko garraioari buruzko eskubideak ere bai;

izan ere, horiek guztiek eskatzen dituzte baldintza-berdintasunerako berme egokiak.

Konpromiso horiek saihestuko dute merkataritza eta inbertsioak eraldatzea, gaur egun

eta etorkizunean ere bai eta, horrez gain, garapen jasangarrian lagunduko dute.

Zehatzago, xedapen horiek hauxe esan nahi dute:

- Enplegu- eta gizarte-estandarren, ingurumenaren eta klimaren arloetan aplikagarriak diren egungo estandar altuak ezin dira jaitsi, baldin eta horrek aldean arteko merkataritzari edo inbertsioei eragiten badie.
- Arau irmoek eta osoek laguntzek, lehiaren aurkako jardunbideek eta estatuaren enpresen jokabide diskriminatzaileak edo gehiegizkoak sortutako eraldaketak prebenituko dituzte.
- Zergekin lotutako berariazko estandarrek eta arauak eta baterako adierazpen politikoak zerga-gardentasunean lagunduko dute. Gainera, zerga-saihestearen aurka egingo dute, baita zerga-araubide eta jardunbide kaltegarrien aurka ere.
- EBren aurrekaririk handizaleenetan oinarritutako konpromisoen multzo handi batek bermatuko du merkataritzak garapen jasangarria babestea, baita nazioarteko mailako lankidetzaren bidez ere.

Zer gertatzen da alde batek bakarrik asaldatzen badu baldintza-berdintasuna?

EBk eta Erresuma Batuak tresna eta mekanismo eraginkorrak adostu dituzte, bere baldintza-berdintasunerako konpromisoak betearazteko, batez ere, hauek:

- **Ezarpen eraginkorra nazio mailan**, nazio mailako agintaritzek eta auzitegiek laguntzak kontrolatzea barne; paper garrantzitsua agintaritzak edo organo independente batentzat eta administrazio- eta epai-prozedura egokiak enplegu- eta gizarte-estandarrekin, ingurumenarekin eta klimarekin lotutako arloetan.
- **Gobernantza egokia eta eraginkorra eta gatazkak konpontzeko mekanismoak** EBk eta Erresuma Batuak akordioaren aplikazioari dagokionez dituzten gatazkak ebazteko, gatazkak ebazteko mekanismo horizontalaren bidez edo egokitutako aditu-panelen bidez ere bai.
- **Alde bakarreko onbideratze-neurriak**: azkar erantzuteko laguntza batek eragin negatibo nabarmena sortzen duenean EBren eta Erresuma Batuen arteko merkataritzan edo inbertsioetan.

Gainera, akordioak aukera ematen du **berriz orekatzeko alde bakarreko neurriak** aplikatzeko, hain zuzen ere, desadostasun nabarmenak egotekotan enpleguaren eta gizartearen, ingurumenaren edo klima-babesaren eremuan edo laguntzen kontrolari dagokionez, desadostasun horiek eragin materiala dutenean aldean arteko merkataritzan edo inbertsioetan. Hori garrantzitsua izan daiteke, adibidez, aldeetako batek enplegu- edo gizarte-estandarrekin, ingurumenarekin edo klimarekin lotutako babes-mailak nabarmen areagotzen baditu, hain zuzen ere, beste aldearen mailekin alderatuta. Horrek produkzio-kostuak areagotzea eragin dezake eta, hortaz, lehiaketa-desabantaila bat sor dezake. Beste adibide bat hauxe izango litzateke: aldeetako baten laguntzen kontrolerako sistemak akats sistematikoak baditu merkataritza eraldatzen duten laguntzak ematea prebenitzeko, horrek lehiakortasun-abantaila emango liokeelako alde horri.

Kasu horietan, aldeek aukera izango dute beste aldearen lehiakortasun-abantaila berriz orekatzeko neurriak hartzeko.

Edozein momentuko arauketa-desadostasunaren aukera jorratzen duenez, mekanismo honek etorkizunean baldintza-berdintasuneko xedapenak frogatzeko aukera ematen du, hain zuzen ere, denboran zehar lehiaketa irekia eta leiala mantentze aldera.

Gainera, alde bakoitzak, tarte erregularretan eta maiz edo 12 hilabetez baino gehiagoz berriz orekatzeko neurriak hartu izan badira, aukera izango du akordioaren merkataritzarekin eta ekonomiarekin lotutako parteak berrikusteko eskatzeko, akordioan jasotako konpromisoen arteko oreka modu iraunkorrean egokia dela bermatze aldera. Kasu horretan, aldeek negoziatu lezakete eta akordioaren parte nabarmenak zuzen litzakete. Indarrean mantentzen den edo berriz negoziatzen den akordioaren edozein parte komertzialak edo ekonomikoak, abiazioa barne, baldintza-berdintasuneko konpromiso egokiak mantenduko ditu.

Zer adostu zen zehazki laguntzei dagokienez?

EBk eta Erresuma Batuak bi elementu adostu dituzte, ziurtatzen dutenak aldeek ez dutela erabiliko merkataritza eraldatuko duten laguntzarik. Horrela, aldean xedea da inbertsioen desbideratzea eta enpleguen galera saihestea:

1. Funtsezko arauak

1.1 Printzipio orokorrak

Laguntzak emateko, laguntza horiek zehaztutako zenbait printzipio lotesle errespetatu beharko dituzte. Printzipioek hauxe hartzen dute barne:

- ondo definitutako interes publikoko helburu baterako ekarpena (adibidez, trantsizio berdea);
- estatuaren esku-hartzearen premia merkatuaren akatsak zuzentzeko (adibidez, eskola-autobusen zerbitzua bermatuz urruneko herrietara);
- laguntzaren egokitasuna edo efektu pizgarria (ez dago efektu bera eragingo lukeen bestelako neurririk);
- laguntzaren proportzionaltasuna, kontuan hartuz EBren eta Erresuma Batuen arteko merkataritzan dituen ondorio negatiboak.

1.2 Berariazko printzipioak

Printzipio orokor horiek berariazko printzipio lotesle batzuekin osatzen dira, sektore giltzarriari aplikatu ahal zaizkienak (adibidez, aireko garraioa, energia, finantza-zerbitzuak) edo laguntza-mota batzuei (adibidez,

aire-konpainien erreskatea eta berregituraketa, mugagabeko bermeak, esportazioetarako laguntzak, interes ekonomiko publikoko zerbitzuak, mugaz gaindiko proiektu handiak).

Horrekin batera, EBk eta Erresuma Batuak adostu dute, baterako adierazpen batean, honekin lotutako bestelako berariazko laguntza batzuen inguruko printzipio ez-lotesleak aipatzea: ikerketa eta garapena; baztertutako gunen garapena (eskualde-mailako laguntzak izendatutakoak) eta garraio-sektorearentzako laguntzak (aireportuak, portuak eta errepide bidezko garraioa). Printzipio horiek gidatuko dituzte bi aldeak laguntzen arauen ezarpenean eta garapenean.

1.3 Gardentasuna

EBk eta Erresuma Batuak informazioa argitaratuko dute webgune ofizial batean edo datu-base publiko batean, laguntza ematen denetik 6 hilabeteko epean eta urtebeteko epean zerga-neurri gisa ematen diren laguntzen kasuan. Erresuma Batuan, alde interesdunek, besteak beste, lehiakideek, auzitegi bati laguntza-erabaki bat berrikusteko eskatzeko aukera aztertzen ari badira, informazio gehiago eskatu ahaliko dute, agintaritzaren emaileak printzipioak aplikatu dituen ebaluatzeko eta laguntza hori auzitegietan aurkatzea erabakitzeko.

2. Betearazpen-tresnak

2.1 Nazio mailako betearazpen irmorako bermeak

Akordioak bermeak jasotzen ditu barne-betearazpenerako. Horrek ziurtatuko du printzipio orokor horien errespetua lehiakideek aurkatu ahaliko dutela eta auzitegiek egiaztatu ahaliko dutela, bai EBn, bai Erresuma Batuan. Auzitegiek ahalmena izango dute onuradunei laguntza itzultzeko agintzeko, baldin eta, adibidez, auzitegiek ikusten badute ebaluazio-printzipioak ez zitzaizkiola behar bezala aplikatu laguntza horri.

2.2 Gatazken konponketa eraginkorra

EBk eta Erresuma Batuak gatazka bat aurkez diezaiokete bakoitzak gatazka konpontzeko mekanismo horizontalari, zehazki, laguntzen kontrolari buruzko xedapen nabarmenen aplikazioari dagokionez.

Alde batek arbitraje-laudoa betetzen ez badu, arbitraje-auzitegiak baimendutako zehapenak eragin daitezke, adibidez, konpromisoak indargabetu daitezke (esaterako, muga-zergak edo kuotak jarri ahal zaizkie ondasunei edo bestelako merkatu-sarbiderako oztipoak sor daitezke).

2.3 Alde bakarreko onbideratze-neurriak:

Alde bakoitzak eskubidea dauka alde bakarreko onbideratze-neurriak hartzeko (adibidez, produktu batzuetan berriz ere ezartzea muga-zergak edo kuotak), baldin eta beste aldeak laguntza bat ematen badu eta horrek efektu negatibo nabarmenak eragiten baditu aldean arteko merkataritzan edo inbertsioetan.

Nola bermatuko duzue zergak ez direla lehiaketa aldatzeko erabiltzen?

Aldeek gobernantza onaren inguruko klausula bat adostu zuten, baita zerga-estandarrik mantentzeko konpromisoak ere, zerga-informazioari, zerga-saihestearen aurkako borrokari eta zerga-gardentasun publikoari dagokienez.

Xedapen horiek oinarrituta daude nazioarteko estandarretan, Ekonomiako Lankidetzaren eta Garapenerako Erakundearen (ELGE) estandarretan ere bai, hain zuzen ere, gai hauei dagokienez: zerga-informazioaren trukea; interesen mugaketari buruzko arauak; kontrolatutako atzerriko konpainiak eta bateraezintasun hibridoak. Horrez gain, oinarrituta daude herrialde bakoitzeko txosten publikoen igorpenarekin lotutako aldearen nazio mailako estandarretan.

Aurrekoaz gain, EBk eta Erresuma Batuak, baterako adierazpen bereizi batean, zerga-araubide kaltegarrien aurkako borrokaren inguruko berariazko printzipioak jaso dituzte eta printzipio horiek aplikatzeko konpromisoa berretsi dute. Horrez gain, adostu zuten urtero bilera bat egitea printzipio horien aplikazioa aztertze aldera.

Nola ziurtatuko duzue EBko gizarte- eta enplegu-babeseko eta ingurumen- eta klima-babeseko maila altuak mantentzen direla?

EBko eta Erresuma Batuko herritarrek mundu osoko enplegu- eta gizarte-estandarrik altuenak eta ingurumen- eta klima-konpromisorik zorrotzenak baliatzen dituzte.

Estandar eta arau horien errespetuak kostuak eragin diezazkieke enpresei baina, kontuan hartuz EBko merkatu bakarreko eragile ekonomikoek horiek betetzen dituztela, ez dago eraldatutako lehiaketaren arriskurik.

Erresuma Batua ondoko hirugarren herrialde bat da eta EBko merkaturako sarbidea izango du mugazergarik edo kuotarik gabe; horrenbestez, aldeek adostu dute egungo babes-maila altuak mantentzen jarraitzea, babes-mailak murriztearen ondoriozko lehiaketa-abantaila bidegabeak saiheste aldera.

Horretarako, erregresiorik ezako konpromiso lotesle eta betearazle bat txertatu egin zen enplegu- eta gizarte-estandarrekin zein ingurumenarekin eta klimarekin lotutako kapituluan; horren bidez, ziurtatzen da EBko eta Erresuma Batuko egungo babes-mailak mantentzen jarraituko direla. Gainera, alde bakoitzak konpromisoa hartu du, arlo horietan, bere babes-mailak areagotzen saiatzeko.

Zein arlotan babestuko dira babes-mailak?

EBk eta Erresuma Batuak adostu zuten babes-mailak mantentzea arlo hauetan: enplegu- eta gizarte-estandarrak eta ingurumena eta klima.

Enplegu- eta gizarte-mailen babesak arlo hauek hartzen ditu barne: funtsezko eskubideak lanean;

- lanbide-osasuna eta segurtasun-estandarrak;
- bidezko lan-baldintzak eta enplegu-estandarrak;
- informaziorako eta kontsultetarako eskubideak enpresetan;
- edo eginkizunen banaketa.
- Ingurumeneko babes-mailak, arlo hauek barne hartuz: emisio industrialak;
- aire-emisioak eta airearen kalitatea;
- natura eta biodibertsitatearen kontserbazioa;
- hondakinen kudeaketa;
- ur-ingurumenaren babesa eta zaintza; itsas-ingurumenaren babesa eta zaintza;
- gai kimikoen produkzioak, erabilerak, isuriak edo ezabaketak eragindako gizakien osasunerako edo ingurumenerako arriskuen prebentzioa, murrizketa eta deuseztatpena; edo
- nekazaritza- edo elikagai-produkzioak ingurumenean sortutako eraginen kudeaketa, batez ere, antibiotikoen eta deskontaminatzaileen erabileraren bitartez.

Klima-babeseko maila honakoari aplikatzen zaio:

- EBren zein Erresuma Batuaren 2030erako helburu ekonomikoek jasotzen dituzten berotegi-efektuko gasen emisioak eta xurgaketak, karbonoaren prezioak finkatzeko sistemak barne; eta
- ozono-geruza agortzen duten substantziak apurka-apurka eliminatzea.

Zer aurreikusten du akordioak ingurumenari dagokionez?

Ingurumen-politika handizaleak dituzten bi aldeek arteko merkataritza-akordio bati dagokion bezala, akordioak zenbait berme jasotzen ditu ingurumen-babesaren terminoetan, ingurumenari, klimari eta lan- eta gizarte-babesari aplikatzen zaizkion erregresiorik ezako xedapenez gain. Horiek hauxe hartzen dute barne:

- Partekatutako biosfera baten aitortpena;
- Gaur egun aldeek legetan jasotzen diren etorkizuneko helburuen estaldura: 2030erako hondakinen birziklapenerako helburuak; 2027rako ur-helburuak eta 2030erako aire-kutsadurako mugak;
- Funtsezko ingurumen-printzipioen erabateko txertaketa, prebentzio-printzipioa, hau da, kutsatzaileak ordaintzen duenaren printzipioa, eta integrazio-printzipioa barne;
- Aarhuseko Hitzarmenaren printzipioen erabateko txertaketa testu modernizatu batekin, barne hartuz justiziarako eta informaziorako sarbidea eta parte-hartze publikoa;
- Erresuma Batuko ikuskapen-organismoaren edo organoen eta batzordearen artean ingurumena babesteko aurreikusitako lankidetzaren eraginkorrerako mekanismoa;
- Ingurumenean proposatutako jardueraren baten balizko eragina ebaluatzeko prozeduren garrantziaren aitortpena, adibidez, ingurumen-eraginaren ebaluazioa edo ingurumen-ebaluazio estrategikoa.

Akordioak nekazaritzaren eta elikaduraren sektoreetako osasuna eta produktuen osasun-kalitatea hartzen al ditu barne?

Ingurumenarekiko konpromisoaren irismen zabalak argi eta garbi hartzen ditu barne nekazaritza-

produkzioa zein elikagaien produkzioa. Gainera, nekazaritzako eta elikagaien produkzioarekin lotutako baldintza-berdintasunerako arlorik garrantzitsuenetako bi zehazten ditu, batez ere, antibiotikoen eta deskontaminatzaileen erabilera.

Zergatik ez dago organismo independente batekiko konpromisorik erregresiorik eza indartzeko ingurumenaren eremuan?

Akordioak batzordearen eta Erresuma Batuko organo garrantzitsuen arteko lankidetzaren aurrekusturik du, ingurumenaren arloan, baldintza-berdintasuna bermatze aldera. Jakin badakigu Erresuma Batuaren asmoa dela, bere nazio-mailako legeriaren barruan, organo independente bat edo batzuk sortzea erregresiorik eza bermatze aldera, adibidez, ingurumen-babeserako bulegoa edo antzeko organo eskuordetuak.

Zer adostu zen klima-aldaketaren inguruan?

Akordioak esparru handizale bat ezartzen du klima-aldaketaren aurkako borrokan elkarlanean aritzeko.

Akordioaren pean, bi aldeek adostu zuten klima-aldaketaren aurkako borroka eta, bereziki, Parisko 2015eko Klimari buruzko Akordioa funtsezko elementuak direla bere lankidetzaren honetan. Aldeetako batek funtsezko elementu hori urratzekotan, beste aldeak eskubidea izango du akordioa osorik edo partzialki bertan behera uzteko edo eteteko. Lehenengo aldiz, klima-aldaketaren aurkako borroka honakoak bezalako beste funtsezko elementu batzuen parean dago: demokrazia, giza eskubideak eta zuzenbide estatua eta suntsipen handiko armak ez ugaritzea.

EBk eta Erresuma Batuak berretsi dute, 2050erako, klima-neutraltasuna lortu nahi dutela ekonomiaren sektore guztietan.

Akordioan, erregresiorik ezako printzipio bat jasotzen da, karbonoaren prezioa barne; horrek bermatzen du EBren eta Erresuma Batuaren egungo klima-babeseko maila mantentzen jarraituko dela. Horrek esan nahi du bi aldeek adostu dutela, gutxienez, trantsizio-aldiaren amaieran ezarritako klima-babeseko maila mantenduko dela etorkizunean ere bai. Gainera, bi aldeek hitzeman dute, denborarekin, bere babes-mailak areagotzen saiatuko direla.

Bi aldeek ere adostu dute, abiazioaren tituluan, aireontzien erregaia zergak ordaintzetik ez salbuestea.

Zer gertatzen da karbonoaren prezioekin?

Erresuma Batuak ere konpromisoa hartu zuen, 2021eko urtarrilaren 1etik aurrera, karbonoaren prezioen sistema bat ezartzeko. EBk eta Erresuma Batuak hitzeman dute ziurtatuko dutela bere karbonoaren prezioen sistemak elektrizitatearen eta beroaren sorkuntzak, industriak eta abiazioak sortutako berotegi-efektuko gasen emisioak hartuko dituztela barne.

Jarraituko al du Erresuma Batuak Europar Batasunaren Emisio-eskubideen Merkataritza-araubidean parte hartzen?

Erresuma Batuak Europar Batasunaren Emisio-eskubideen Merkataritza-araubidean parte hartzeari utziko dio; hala ere, aldeek sakonki aztertuko dute bakoitzaren karbonoaren prezioen sistemak lotzeko aukera, sistema horien osotasuna zaintzeko eta bere eraginkortasuna areagotzeko. Hori etorkizunean modu berezian negoziatuko den akordio batean jorratuko da.

Zergatik ez dago klima-aldaketaren aurkako borrokari buruzko kapitulu bereizi bat?

Klima-aldaketa mehatxu existentziala da gizadiarentzat eta bi aldeek dituzte konpromiso irmoak mehatxu horren aurreko erantzun globala indartzeko.

Helburu horiek ingurumenari eta klimari buruzko kapituluaren adierazten dira, klima-aldaketari eta karbonoaren prezioei buruzko konpromisoak zehaztuz.

Nola laguntzen du akordioak merkataritzan eta garapen jasangarrian?

EBk eta Erresuma Batuak akordioan aitortu egin dute bere alde biko merkataritza eta inbertsioak garapen jasangarria bultzatzeko moduan garatu behar direla.

Helburu horretarako, EBk eta Erresuma Batuak adostu zuten Nazio Batuen 2030 Agendaren eta Garapen

Jasangarrirako Helburuen ezarpena sustatzea, baita nazioartean adostutako printzipio, arau eta akordio garrantzitsuen ezarpenarekin bat egitea ere, besteak beste, hauen ezarpenarekin:

- Lanaren Nazioarteko Erakundearen Hitzarmenak eta EBk zein Erresuma Batuak berretsitako Europako Kontseiluaren Europako Gutun Soziala;
- Alde anitzeko ingurumen-akordioak, klima-aldaketa arintzeko alde anitzeko ekimenak barne hartuta, adibidez,
- Nazio Batuen Klima-aldaketari buruzko Esparru-hitzarmenak eta 2015eko Parisko Akordioa;
- Animalia basatien merkataritza ilegalaren, mozketa ilegalaren eta aitortu eta arautu gabeko arrantzaren zein horrekin lotutako merkataritzaren aurkako borroka.

Aurrekoaz gain, EBk eta Erresuma Batuak adostu zuten ondasun berdeen merkataritza eta inbertsioak bultzatzea; jasangarritasun-agendarekin lotutako alde biko zein nazioarteko lankidetzak ezartzea eta negozio-jardunbide arduratsuak bultzatzea.

Ba al du EBk baldintza-berdintasuneko xedapenik beste merkataritza askeko akordioaren batean?

Merkataritza askeko akordio bakoitza desberdina da, EBk hirugarren herrialde bakoitzarekin dituen trukeen inguruabar bereziak hartzen dituelako kontuan.

Erresuma Batuarekiko akordioa paregabea da, estatu kide ohi batekin adostutako akordioa delako. Arauketa-arlo askotan, gaur egun, Erresuma Batuak EBren estandar altu berberak partekatzen ditu. Horrez gain, bi aldeak abiatzen dira bere integrazio ekonomikoaren ondoriozko merkataritza- eta inbertsio-maila eta intentsitate paregabe batetik, baita elkarrekiko konexioko eta hurbiltasun geografikoko maila altu batetik ere. Behin akordioa indarrean sartuta, Erresuma Batua EBren Europa osoko zein munduko merkataritza askeko akordio-kiderik handiena izango da.

Gainera, akordioak merkatu-sarbideko maila altua ezartzen du, aurrekaririk gabeko ondasun guztientzako muga-zergarik eta kuota ekonomikorik gabeko lankidetzak barne hartuta. EBko merkatu bakarrerako sarbide mota horrek arau argiak eta sinesgarriak eskatzen ditu, lehiaketa leiala eta irekia bermatzeko, gatazkak ebazteko mekanismo eraginkor bat eta alde bakarreko neurriak barne. Lehiaketa irekia eta leiala onuragarria izango da EBko eta Erresuma Batuko kontsumitzaile eta enpresentzat.

GARRAIOA

Garraioa EB-Erresuma Batua harremanen onura ekonomikoen funtsezko propulsaileetako bat da. Urtero, 210 milioi bidaiari inguru eta 230 milioi tona karga garraiatzen dira EBren eta Erresuma Batuaren artean, airez, itsasotik, errepidez eta trenbidez.

Zer aldatuko da 2021eko urtarrilaren 1ean?

Erresuma Batua EBko estatu kidea zenean eta EBko merkatu bakarrean eta aduana-batasunean parte hartzen zuenean, garraio-zerbitzuetako operadoreek askatasuna zuten merkatu bakarraren artean eta horren barruan operatzeko, lizentzia edo baimen bakarrarekin eta mugako ikuskapenek eta kontrolek gehiegi oztopatu gabe.

2021eko urtarrilaren 1etik aurrera, Erresuma Batuak utziko dio EBko merkatu bakarreko eta aduana-batasuneko kide izateari eta, hortaz, Europar Batasuneko BEZ eta barne-zerga berezien gunetik aterako da. Horrenbestez, galduko du ondasunen eta pertsonen mugimendu askeko printzipioa baliatzeko aukera. Hori izan zen Erresuma Batuaren hautua.

Erresuma Batua ez denez merkatu bakarreko kide izango, EBren eta Erresuma Batuaren arteko operazioak egiten dituzten garraio-enpresa guztiek EBren eta Erresuma Batuaren ziurtapen-errekerimenduak betetzen dituztela ziurtatu beharko dute, hurrenez hurren.

Erresuma Batuak Aire Segurtasuneko Europako Agentzian (ASEA) parte hartzeari utziko dio eta, hortaz, berezko gaitasuna eraiki beharko du abiazio-segurtasunerako helburuetarako.

Azkenik, garraio-operadoreek Erresuma Batua-EB muga zeharkatzerakoan eskatutako betebeharren aldaketei egin beharko diete aurre.

Zer jorratzen du Merkataritza- eta Lankidetzak-akordioaren zirriborroak?

Akordioan EBko eta Erresuma Batuko aire-garraioko, errepide-garraioko eta autobus-bidaiarien operadoreek

zein itsas-garraioko operadoreek, 2021eko urtarrilaren 1etik aurrera, EBren eta Erresuma Batuaren artean zerbitzuak eskaintzeko terminoak eta baldintzak jasotzen dira. Horrez gain, EB-Erresuma Batua lankidetzarako terminoak eta baldintzak zehazten ditu aire-segurtasunaren eremuan.

Garrantzitsua da azpimarratzea akordioak xedapenak jasotzen dituela EBko eta Erresuma Batuko operadoreen arteko lehiaketa baldintza-berdintasunean egiten dela bermatzeko, garraio-segurtasuneko, langile eta bidaiarien eskubideen eta ingurumen-babeseko maila altuak ziurtatuz.

ABIAZIOA

Aire-garraiolariek EBren eta Erresuma Batuaren artean eta lurralde horietan operatzeko eskubide berberak izango al dituzte?

2021eko urtarrilaren 1etik aurrera, Erresuma Batuak erabat liberalizatutako EBko aire-merkatuan parte hartzeari utziko dio eta Erresuma Batuko aire-lineak ez dira EBko garraiatzailetzat hartuko.

Horren ondorioz, Erresuma Batuko aire-lineek ez dute trafikorako eskubide-maila bera izango EBren aire-espazioan.

EBko eta Erresuma Batuko aireportuen arteko konektibitatea ziurtatzeko bidaiari, ondasun eta korrespondentziarentzat, akordioak termino eta baldintza berriak ezartzen ditu merkatu-sarbidetarako. Horrez gain, xedapenak jasotzen ditu aire-segurtasunaren, segurantzaren eta aire-trafikoaren kudeaketaren arloetan.

Erresuma Batuko garraiolariek aukera izango dute EBko lurraldetik hegan egiteko bertan lurreratu gabe; geldialdi teknikoak egiteko EBko lurraldean trafikoarekin lotuta ez dauden helburuetarako eta bidaiariak eta/edo karga eramateko Erresuma Batuko edozein puntutik EBko edozein punturako ibilbideetan (horiek dira 3. eta 4. askatasunak).

Hala eta guztiz ere, hemendik aurrera, Erresuma Batuko garraiolariek ez dute aukerarik izango bidaiariak eta/edo karga EBko bi punturen artean garraiatzeko, ezta aurreranzko garraio-zerbitzuak emateko ere Erresuma Batuaren eta beste bi estatu kideren artean (adibidez, Manchester-Munich-Varsovia). Horrez gain, ez dute aukerarik izango bidaiariak garraiatzeko Erresuma Batuaren, estatu kide baten eta hirugarren herrialde baten artean ("5. askatasuna" deritzona, adibidez, Londres-Amsterdam, Bangkok).

Hala eta guztiz ere, akordioak estatu kideei eta Erresuma Batuari ahalbidetzen die 5. askatasunaren eskubide horiek aldatzeko alde biko erabakia hartzea, soilik EBtik kanpoko karga-operazioetarako (adibidez, Paris-Londres-New York).

Zeintzuk dira aire-garraiolariek bete beharreko baldintzak akordioa baliatu ahal izateko?

Akordio honen pean hegan egin nahi duten Erresuma Batuko aire-garraiolariek baldintza zehatz batzuk bete beharko dituzte, besteak beste, hauek: Erresuma Batuko agintaritza eskudunen lizentzia baliaduna izatea; bere egoitza sozial nagusia Erresuma Batuan edukitzea eta, gehien bat, Erresuma Batuaren jabetzako izatea eta Erresuma Batuak kontrolatzea. Trantsizio-aldiaren amaieran, Erresuma Batuko garraiolariek, gehien bat Erresuma Batuaren/ Europako Esparru Ekonomikoaren eta/edo Suitzaren jabetzakoak badira eta horiek kontrolatzen badituzte, aukera izan dezakete operatzen jarraitzeko.

EBko garraiolariek lizentziei eta egoitza sozial nagusiari buruzko antzeko baldintzak errespetatu beharko dituzte eta EB/Europako Esparru Ekonomikoa/Suitzaren gehieneko jabetzaren eta kontrolaren inguruko EBko errekerimenduak betetzen jarraitu beharko dute.

Baliadunak izango al dira Erresuma Batuaren aire-segurtasuneko ziurtagiriak?

2021eko urtarrilaren 1etik aurrera, Erresuma Batuak EBren abiazio-segurtasunerako arauketa-esparrua aplikatzeari utziko dio eta, gainera, ez du Aire Segurtasuneko Europako Agentzian (ASEA) parte hartuko.

Akordioak xedapen berriak zehazten ditu etorkizuneko diseinu- eta ingurumen-ziurtagiriak aitortzeko, baita produkzioaren antolakuntza ikuskatzeko ere, zehazki, beste aldearen lurraldean produzitutako piezen erabilera errazte aldera.

Nahiz eta ez dituen bikoizketak eta administrazio-oztopo gehigarriak desagerraraziko, merkataritza erraztuko du produktu aeronautikoetan.

Horrez gain, akordioak ziurtatzen du 2021eko urtarrilaren 1a baino lehen EBko arauen pean igorritako diseinu-ziurtagiriak baliodunak izango direla; horrela, horiek estalitako produktuak eta diseinuak erabiltzen jarraitu ahalko da.

Zer gertatzen da, besteak beste, Erresuma Batuko antolakuntza, pilotu, mekaniko, aztertzaile eta irakasleekin?

Trantsizio-aldia amaitu baino lehen, Erresuma Batuko ziurtagiriak zituzten (besteak beste, pilotuak, mekanikoak, aztertzaileak eta irakasleak) eta EBn bere jarduerekin jarraitu nahi zuten askok aukera izan zuten EBko estatu kide baten ziurtagiria eskuratzeko. Horrez gain, EBn bere jarduerekin jarraitu nahi zuten Erresuma Batuko agintaritza eskudunek ziurtatutako Erresuma Batuko antolakuntzek aukera izan dute Aire Segurtasuneko Europako Agentziari eskatzeko hirugarren herrialde bateko antolakuntza gisa operatzeko ziurtagiri bat.

Adibidez, EBko estatu kideetan, ehunka eskaera aurkeztu egin dira pilotu-lizentziak transferitzeko eta Aire Segurtasuneko Europako Agentziari ere ziurtagiri-eskaera asko aurkeztu zaizkio, Erresuma Batuko konpainiei hirugarren herrialdeetako antolakuntza gisa operatzea ahalbidetzeko, esaterako, aireontzien mantentze-lanen edo pilotuen trebakuntzaren eremuetan eta betiere Aire Segurtasuneko Europako Agentziaren ikuskapenarekin eta EBko arauak betez.

Xehetasun gehiagorako, interes-taldeen batzordearen “neurrien ohar” nabarmenak kontsultatu beharko lituzkete [\[5\]](#) edo Aire Segurtasuneko Europako Agentziaren webgunera jo kontu teknikoaren inguruko informazioa aztertzeko [\[6\]](#).

Berriazko xedapenak jasotzen al ditu akordioak aire-garraiolarien arteko lehiaketa leiala ziurtatzeko?

Akordioak bermatuko du bi aldeetako aire-lineak baldintza-berdintasunean lehiatzen direla. Akordioaren baldintza-berdintasun horizontalari buruzko xedapenak ez ezik, gizarte- eta ingurumen-gaiei buruzko xedapenak ere aplikatuko zaizkio abiazioari. Hala ere, akordioak berriazko xedapenak jasotzen ditu lurreko laguntza eta ordu-tarteak bezalako merkataritza-gaiei buruz (diskriminaziorik ez eta benetako sarbidea), zehazki, bidaiarien eskubideak babesteko xedapenekin batera.

Gainera, akordioak ziurtatzen du aldeek ezingo dutela aireontziei hornitutako erregaia modu diskriminatzaile batean zergapetzea debekatu; izan ere, hori baldintza-berdintasuna bermatzearen eta klima-neutraltasuneko helburuak lortzearen aurka joango litzateke.

Orain arte bezala bermatuko al dira EBko bidaiarien eskubideak?

2021eko urtarrilaren 1etik aurrera, EBren eta Erresuma Batuen artean bidaiatzen duten bidaiarien babes-maila aldatuko da, hortik aurrera Erresuma Batua hirugarren herrialde bat izango delako.

Horrek esan nahi du EBko aire-lineek Erresuma Batutik EBra operatutako hegaldiei EBko aire-bidaiarien eskubideak aplikatzen jarraituko zaizkiela, baita EBtik Erresuma Batura operatutako hegaldiei ere, horiek EBko edo Erresuma Batuko aire-linea batek operatu gorabehera. Baina aurrekoa ez zaie aplikatuko Erresuma Batua bertatik EBra operatutako hegaldiei.

Hala ere, akordioak ezartzen du bi aldeek bermatuko dutela neurri eraginkorrak hartzen direla hauxe babesteko: bidaiarien informaziorako sarbidea; ezgaitasunak dituzten edo mugikortasun gutxitua duten bidaiariak; diru-itzultzea eta konpentsazioa eta kexen kudeaketa eraginkorra.

ERREPIDE BIDEZKO GARRAIOA

Errepide-garraiolariek EBren eta Erresuma Batuen artean eta lurralde horietan operatzeko eskubide berberak izango al dituzte?

2021eko urtarrilaren 1etik aurrera, Erresuma Batuko konpainiek ez dute EBko lizentziarik edukiko edo ez dira gai izango Europar Batasunean zehar garraio-zerbitzuak eskaintzeko merkatu bakarreko kide gisa.

EB-Erresuma Batua Merkataritza- eta Lankidetzak akordioaren zirriborroak puntu batetik beste puntu baterako sarbidea aurreikusten du EBren eta Erresuma Batuen artean salgaiak errepide bidez garraiatzen dituzten operadoreentzat. Horrek esan nahi du Erresuma Batuko kamioiek aukera izango dutela EBra joateko eta bertatik itzultzeko, kargarik gabe ere bai. Eskubide berberak izango dituzte EBko edozein puntutik Erresuma Batura bidaiatzen duten eta Erresuma Batutik EBko edozein lekura doazen EBko

garraiolariak.

Akordiorik gabe, Garraio Ministroen Europako Konferentziaren (ECMT) lizentziak dituzten operadore gutxi batzuek soilik izango lukete aukera bidaia horiek egin ahal izateko.

Erresuma Batuko eta EBko kamioiek, behin muga zeharkatuta, bi operazio gehigarri egin ahalko dituzte beste aldearen lurraldean.

Horri esker, zama bat Erresuma Batura daramaten EBko garraiolariak bi kabotaje-operazio egin ahalko dituzte Erresuma Batuan; horrela, mugatzen da Erresuma Batura zamarik gabe itzuli behar izatearen arriskua.

Erresuma Batuko garraiolariarentzat, operazio gehigarri horiek gurutzatutako bi merkataritza-operazio izan daitezke (adibidez, bi estatu kideren arteko garraio-operazioak) edo merkataritza-operazio gurutzatu bat eta "kabotaje-operazio" bat.

(adibidez, garraio-operazioa estatu kide bakar bateko bi punturen artean). Irlandaren kasuan, xedapen bereziak jasotzen dira; izan ere, Ipar Irlandako garraiolariak bi kabotaje-operazio egin ahalko dituzte Irlandan.

Horrez gain, akordioak beste aldeko lurraldeetatik zirkulatzeko erabateko eskubideak ematen ditu (hirugarren herrialdeetara edo bere lurraldearen beste leku batzuetara joateko).

Berriazko xedapenak jasotzen al ditu Merkataritza- eta Lankidetzak-akordioaren zirriborroak errepide-segurtasunari eta garraiolarien arteko lehiaketa leialari dagokienez?

Bai. Mugaz gairik bidaietan inplikaturako operadore, gidari eta ibilgailu guztiek akordioan ezarritako estandar altu komun batzuk bete beharko dituzte, berriazkoak direnak errepide-garraioaren sektorearentzat. Horien artean sartzen dira hauek: gidarien lan-baldintzak; bere trebakuntza-maila; ibilgailuentzako errekerimendu teknikoak eta operadoreentzako gutxienezko baldintzak lizentzia bat lortzeko. Baldintza horiek berebizikoak dira lehiaketa leiala, gidariarentzako lan-baldintza onak eta errepide-segurtasuneko maila altua bermatzeko. Gainera, akordio osoari aplikatzen zaizkion lehiaketa leialeko xedapenak eta gizarte-xedapenak errepide-garraioaren sektoreari ere aplikatuko zaizkio.

Ba al dago xedapen berezirik Irlandaren eta EBko gainerako herrialdeen artean ondasunen errepide bidezko garraioak jarrai dezakeela ziurtatzeko?

Akordioak erabateko zirkulazio-eskubideak ahalbidetzen ditu. Beraz, EBko operadoreek Britainia Handia gurutza dezakete Irlandatik EBra edo hirugarren herrialdeetara joateko ("lur-zubia" deritzona). Era berean, Erresuma Batuko operadoreek EBko lurraldetik zirkula dezakete Erresuma Batuko beste parte batzuetara (adibidez, Ipar Irlanda) edo hirugarren herrialdeetara joateko. Xedapen horiek ahalbidetuko dute Irlandaren eta EBko gainerako herrialdeen arteko lotura logistikoekin jarraitu ahal izatea, zehazki, Erresuma Batuaren bidez. Hala, Irlandako enpresek merkataritza-ibilbide horiek erabiltzen jarrai dezakete, EBko itsaso edo aire bidezko ibilbide zuzenak erabiltzea erabakitzen badute izan ezik. Gainera, Irlandan eta Ipar Irlandan ezarritako operadoreek bi kabotaje-operazio egin ahalko dituzte bestearen lurraldean.

Bus-zerbitzuek lehen bezala operatuko dute EBren eta Erresuma Batuaren artean?

EB-Erresuma Batua Akordioaren zirriborroak nazioarteko autobus-zerbitzu erregularrei aukera ematen die EB eta Erresuma Batua lotzen jarraitzeko. Bere xedapenek alde anitzeko Interbus Akordioaren protokoloaren xedapenak islatzen dituzte ohiko zerbitzuei eta ohiko zerbitzu bereziei dagokienez; espero da hori 2021ean sartzea indarrean. Protokoloa indarrean sartzen denean, akordioaren xedapen baliokideak aplikatzeari utziko zaio.

Nazioarteko aldizkako zerbitzuak 2002ko alde anitzeko Interbus Akordioak estaliko ditu; izan ere, horrek EB zein EBko ez diren beste zazpi herrialde hartzen ditu barne gaur egun. Erresuma Batua akordio horretara atxiki egingo da 2021eko urtarrilaren 1ean.

Akordioak Irlandako uharteari aplikatu beharreko xedapen bereziak jasotzen ditu; hain zuzen ere, Irlanda eta Ipar Irlanda konektatzen dituzten ohiko zein aldizkako autobus-zerbitzuek aurretik bezala jarraitu ahalko dute.

GARRAIOAREKIN LOTUTAKO BESTELAKO GAIK

Zer esaten du akordioaren zirriborroak Mantxako kanalaren bidezko trenbide-zerbitzuei dagokienez?

Merkataritza- eta Lankidetzak akordioak ez du xedapen berezirik ezartzen trenbide-zerbitzuei dagokienez.

Mugaz gaindiko trenbide-zerbitzuek operatzen jarraitu ahalko dute 2021eko urtarrilaren 1etik aurrera, baldin eta EBko zein Erresuma Batuko trenbide-enpresek EBko legeriaren arabera lizentzia baliadunak badituzte, zehazki, EBren barruan operatutako zerbitzuaren parteetarako. Enpresek Europar Batasunean aplikagarriak diren lege-errekerimenduak ere bete beharko dituzte, zehazki, honi dagokionez: segurtasun-ziurtagiriak; gurpildun materialen baimenak eta langileen (tren-gidariak) lizentziak.^[7] Gainera, Erresuma Batuko lizentzia baliadunak izan beharko dituzte eta Erresuma Batuak bertako operazioetarako ezarritako errekerimenduak bete beharko dituzte.

Zer esaten du Merkataritza- eta Lankidetzak akordioaren zirriborroak itsasoko garraio-zerbitzuei buruz?

Nazioarteko itsas-zerbitzuei buruzko xedapenak bat datoz EBko Merkataritza Askeko beste Akordio batzuekin eta elkarrekiko sarbide irekia bermatuko dute bestearen nazioarteko itsas-garraioko merkatuetara (adibidez, portuetarako sarbidea eta pilotatzea edo edukiontzien birjarpena bezalako portu-zerbitzuetarako sarbidea). Hala ere, nazio-mailako itsas-kabotajeko operazioak kanpo geratuko dira.

GIZARTE-SEGURANTZAREN KOORDINAZIOA ETA IRAUPEN LABURREKO BISITETARAKO BISAK

Zer aldatuko da 2021eko urtarrilaren 1ean?

EBtik ateratzean, Erresuma Batuak erabaki du, 2021eko urtarrilaren 1etik aurrera, EBren eta Erresuma Batuaren arteko pertsonen mugimendu askearekin amaitzea.

2021eko urtarrilaren 1etik aurrera, mugimendu guztiek bete beharko dute hirugarren herrialdeetako herritarrei aplikatzen zaien EBko zein Erresuma Batuko immigrazio-legeria.

2021eko urtarrilaren 1a baino lehen EBren eta Erresuma Batuaren arteko mugaz gaindiko egoera batean zeuden edo egonda zeuden pertsonak [EBtik Ateratzeko Akordioaren](#) estaldura dute; akordio horrek bertan geratzeko eskubidea ematen die; diskriminaziorik eza bermatzen du eta pertsona horien gizarte-segurantzako eskubideak babesten ditu.

Zer jorratzen du Merkataritza- eta Lankidetzak akordioaren zirriborroak?

Erresuma Batuak ukatu du akordioan mugikortasunari buruzko kapitulu bat edo epe laburrerako bisitak edo iraupen luzeko egonaldiak errazteko xedapenak gehitzea. Salbuespen bakarra da negozio-helburuetarako eta aldi baterako mugitzen diren pertsona fisikoena (4. modua, dokumentu honen zerbitzu-merkataritzari buruzko kapituluan zehazten den bezala). Horren ondorioz, akordioak ez du barne hartzen Europar Batasuneko herritarren eskubidea Erresuma Batuan sartzeko (bisarekin edo hori gabe), bertan lan egiteko, bizitzeko edo egoteko, ezta Erresuma Batuko herritarren eskubidea ere aurreko guztia egin ahal izateko Europar Batasunean.

Aurreko guztia gorabehera, akordioak gizarte-segurantzaren koordinaziorako zenbait neurri jasotzen ditu, 2021eko urtarrilaren 1etik aurrera, EBko herritarrek Erresuma Batuan aldi baterako egoteko, bertara bizitzera joateko edo lanera joateko dituzten eskubideak babeste aldera eta Erresuma Batuko herritarrek hori guztia EBn egiteko dituzten eskubideak babesteko.

Horrek esan nahi al du bisak beharrezkoak izango direla EBren eta Erresuma Batuaren arteko bidaiak guztietarako?

Ez. EBk erabaki zuen Erresuma Batuko herritarrei, 2021eko urtarrilaren 1etik aurrera, 180 eguneko edozein alditan, 90 egunera arteko bisarik gabeko epe laburrerako bisitak ahalbidetzea. Erresuma Batuak ere erabaki du bisarik gabeko iraupen laburrerako bisitak ahalbidetzea EBko herritarrentzat.

EBren erabakiak baldintza bat dauka, hain zuzen ere, Erresuma Batuak jarraitu beharko du EBko estatu kide guztietako EBko herritarrentzat iraupen laburreko bisitetarako bisarik gabeko bidaiak baimentzen.

Erresuma Batuak bisa-errekerimendua eskatzen badu, gutxienez, estatu kide bateko herritarrentzat, EBren elkarrekotasun-mekanismoa [(EU) 2018/1806 Erregelamenduaren 7. artikulua] berehala aplikatuko da. Hortaz, apurka-apurka indartuko diren zenbait neurri hartuko dira eta gerta daiteke Erresuma Batuaren bisarik

gabeko estatus hori indargabetzea, baldin eta Erresuma Batuak, kontsultak egin ostean, bisa-errekerimendu hori kentzen ez badu.

Bereizketarik egin dezake Erresuma Batuak EBko herritarren artean iraupen laburreko bidaien edo gizarte-segurantzaren testuinguruan?

EBk eta Erresuma Batuak askatasuna dute dagozkien bisa-politikak ezartzeko; hala ere, Erresuma Batuak berdin tratatu behar ditu EBko estatu kideetako herritar guztiak, hau da, ezin du erabaki estatu kide batzuetako herritarrei epe laburrerako bidaietarako bisa bat ematea, besteak baztertzen dituen bitartean.

Hala, EBko herritarren arteko diskriminaziorik ezako printzipioa herritarrengan zuzeneko eragina duten akordioaren beste arlo batzuetan ere aplikatu behar da: negozio-helburuetarako egonaldi laburrak, gizarte-segurantzaren koordinazioa edo EBren programetan parte hartzea.

Zer gertatzen da iraupen luzeko egonaldiekin?

Erresuma Batuko herritarrek EBko estatu kide batean egon nahi badute 90 egun baino gehiago edozertarako (adibidez, lana, ikerketa, ikasketak, prestakuntza), EBren zuzenbidearen pean eta estatu kideetako nazio mailako legeen arabera ezarritako hirugarren herrialdeetako herritarrak sartzeko eta bertan egoteko baldintza batzuk bete beharko dituzte.

Erresuma Batura bizitzera joan nahi duten EBko herritarrek Erresuma Batuko Gobernuak ezarritako immigrazio-baldintza aplikagarriak bete beharko dituzte.

Zer estaltzen dute gizarte-segurantzaren koordinaziorako xedapenek?

Akordioak barne hartzen ditu EBko herritarrak, Erresuma Batuko herritarrak eta hirugarren herrialdeetako herritarrak, aberrigabeak eta errefuxiatuak, 2021eko urtarrilaren 1etik aurrera, mugako egoera batean daudenak, legez EBN edo Erresuma Batuan bizi direnak eta zeinen egoera, gizarte-segurantzaren ikuspegitik, herrialde bakar batera mugatuta ez dagoen. Horrez gain, bere senideak eta bizirik dirauenak hartzen ditu barne.

Zer estaliko dute zehazki gizarte-segurantzaren koordinaziorako sistemek?

Akordioak ziurtatzen du gizarte-segurantzaren onurak koordinatzen direla. Horrekin batera, bermatzen du, momentu bakoitzean, pertsona bati arau-multzo bat soilik aplikatuko zaiola. Horren bidez, pertsona batek gizarte-segurantzaren kotizazio bikoitzak ordaintzea eta momenturen batean legeria bat ere ez aplikatzea saihestuko da, horrela gizarte-segurantzaren babesik gabe geratuko litzatekeelako.

Akordioaren zirriborroak babes zabala ematen die EBko zein Erresuma Batuko herritarrei. Gizarte-segurantzaren onura gehienak EBren eta Erresuma Batuaren artean koordinatu eta babestu egingo dira; horrela, herritarrek bere eskubideak mantenduko dituzte kasu hauetan:

- mugako egoera batean daude edo egongo dira eta herrialde batean baino gehiagotan lan egiten dute edo lan egingo dute eta horietako bat Erresuma Batua da, 2021eko urtarrilaren 1etik aurrera;
- alde batean bizi dira eta bestean lan egiten dute;
- beste aldera bizitzera joaten dira; edo
- EBren eta Erresuma Batuaren artean bidaiatzen dute aldi baterako egonaldi baterako.

Zehatzago, pertsona horiek ez dute galduko honakoa jasotzeko eskubidea: zahar-saria eta bizirik dirauen pertsonentzako pentsioak; heriotzagatiko laguntzak; aurre-erretiroko laguntzak edo seme/alaba bat beste aldean jaiotzearekin lotutako amatasun/aitatasun-laguntzak.

Laneko istripuak ere koordinatu egingo direnez, aseguru-estatutik kanpo lan egiten duen pertsonak arreta jaso beharko du istripua gertatzen den lan-estatuan. Beste aldera badoaz, bertan ere bere eskudirutako laguntzak jasotzen jarraituko dute.

Zer ez da estaliko?

Akordioak tratamendu berbera aurreikusten du EBko herritarrentzat eta Erresuma Batuko herritarrentzat eta alderantziz, gizarte-segurantzaren kotizazioen eta laguntzen ondorioetarako.

Hala eta guztiz ere, badaude salbuespen batzuk. Adibidez, badaude laguntza batzuk akordioan jasota ez daudenak. Hortaz, laguntza horietarako sarbidea nazio mailako legeriak arautuko du eta gerta daiteke

herrialde horretan pertsona horiek modu desberdinean tratatzea erabakitzea.

Laguntza horien artean sartzan dira hauek: familia-laguntzak; epe luzerako arreta; ordaindutakoaren arabekoak ez diren laguntza bereziak edo diruz lagundutako kontzepzio-zerbitzuak.

Pertsonen laguntzei dagokienez, zer gertatzen da EBn eta Erresuma Batuan lan egindako aldiekin?

Pertsona batek ez ditu galduko EBn eta Erresuma Batuan lan egindako aldiak; izan ere, horiek kontua hartuko dira bere laguntzak zehazten eta kalkulatzeko direnean (adibidez, langabezia-laguntzak eta zahar-sariak eta bizirik dirauen pertsonentzako pentsioak).

Gainera, Erresuma Batuan eta EBn lan egindako aldiak kontuan hartuko dira pertsona baten baliaezintasuneko laguntzak jasotzeko eskubidea aztertzerakoan.

Zer nolako xedapenak daude osasun-arretarako?

Osasun-arreta akordioaren irismenean sartuta dago eta, printzipioz, egungo xedapenak aplikatzen jarraituko da.

Adibidez, Erresuma Batuan aldi baterako dagoen EBko herritar batek (turistak, ikasleak edo enpresariak) beharrezko osasun-arreta jasotzen jarraituko du (larrialdi batean bezalaxe), Europako Osasun-txartelean oinarrituta.

Hala eta guztiz ere, egonaldi luzeagoetarako, nazio mailako immigrazio-legeriak errekerimendu gehigarriak ezar ditzake. Zehazki, gaur egun, Erresuma Batuak osasun-errekargu bat inposatzen die hirugarren herrialdeetako herritarrei, 6 hilabete baino gehiagoko egonaldietarako sarrera-bisa igortzeko baldintza gisa. Izan ere, EBko herritarrek ere ordaindu beharko dute errekargu hori baina, bere estatu kidean aseguru dute ikasleei eta pertsoneri, dirua itzuliko zaie (S1 dokumentu eramangarriaren titularrak, behe-rago azaltzen den bezala).

Pentsiodunek, Erresuma Batura edo EBra badoaz, bizi diren estatuan jasoko dute osasun-arreta, zehazki, bere pentsioa ordaintzen duen estatuaren izenean. Gauza bera gertatzen da mugako langileekin, hau da, alde batean lan egiten duten eta bestean bizi diren pertsonekin. Nazio mailako immigrazio-legeriarekin errekerimendu gehigarriak ezar daitezkeen arren, akordioak ziurtatzen du aseguru-herrialdeak egoitza-herrialdeari ordaintzen diola, hain zuzen ere, gaur egungo hitzarmen berberak aplikatzen direla bermatze aldera.

Zer ezarri da beste leku batzuetara bidalitako langileei dagokienez?

Langileen leku-aldaketa EBren barruan zerbitzuak mugitzeko askatasunaren parte da, baldintza batzuk betez, alegia. Akordioak ez du araurik jasotzen Erresuma Batuko langileak EBra bidaltzeari dagokionez, ezta EBko langileak Erresuma Batura bidaltzeari dagokionez ere. Horrek esan nahi du, esaterako, Erresuma Batutik EBra lan egitera bidalitako langile batek gizarte-segurantzaren kotizazioak ordaindu beharko dituela estatu kide horretan eta, gainera, bertako legeria bete beharko duela.

Hala ere, eremu honetan eta xedapen iragankor gisa, adostu zen estatu kideek aukera izango dutela, batzordeari aurretiaz jakinarazita, langileak lekuz aldatzeko egungo sistemarekin jarraitzeko eskatzeko, zehazki, 15 urtera arteko epe batez. Hala ere, estatu kideek erabaki dezakete langileak lekuz aldatzeko sistema hori lehenago indargabetzea.

Denbora horretan, lekuz aldatutako langileek bidali dituen aldean ordaindu beharko dituzte bere gizarte-segurantzaren kotizazioak (esaterako, emandako adibidean, Erresuma Batuan).

ARRANTZA

-

EBko ontzientzat, Erresuma Batuaren uretako arrantzaren balio ekonomikoa 637 milioi eurokoa da[8].

Hori estatu kideen harrapaketen guztizko balioaren % 12ko batez bestekoa da; hala eta guztiz ere, nabarmen aldatzen da estatu kideen artean: % 1 baino gutxiago Espainiak, % 33 Danimarkak, % 38 Irlandak eta % 43 Belgikak.

Aitzitik, Erresuma Batuak 110 milioi euroko balioa harrapatzen du EB27en ekonomia-eremu eksklusiboan egindako lehorreratzeetan (bere harrapaketa guztien % 10), nahiz eta Mantxako kanalean EBko uretarako sarbidea oso garrantzitsua den Erresuma Batuko arrantza-erkidego batzuentzat.

Halaber, Erresuma Batuaren arrantza-produkzioaren parte handi bat (2/3 baino gehiago) EBko merkatura esportatzen da eta, bestalde, Erresuma Batuan bertan gehien kontsumitutako produktuak EBkoak ez diren bazkide komertzialek hornitzen dituzte (Islandia, Norvegia) edo EBko prozesamendu-plantetan egiten dira (Alemania, Polonia).

Zeintzuk dira Erresuma Batua EBtik ateratzearen ondorioak?

2021eko urtarrilaren 1ean, Erresuma Batuak Arrantza Politika Komuna abandonatuko du; politika hori EBko baterako esparru juridikoa da eta estatu kideei EBko uretarako sarbide-berdintasuna emateaz gain, akordio egonkorak zehazten ditu kuoten banaketarako eta baliabideen kudeaketa jasangarriko.

Arrantza Politika Komuna abandonatuz, Erresuma Batua kostaldeko estatu independentea bihurtzen da. Horrek arrantza-antolamenduaren agertokia aldatzen du, bai Ipar Ekialdeko Ozeano Atlantikoan, bai Ipar itsasoan. Horrela, EB eta Erresuma Batua, nazioarteko zuzenbidearen pean, partekatutako 100 arrain-stock ingururen baterako kudeaketaz arduratuko dira. Hauxe aurrekaririk gabeko erronka bat da, arrantzaren kudeaketaren eremuko nazioarteko lankidetzaren terminoetan.

Hemendik aurrera, Erresuma Batuko urak (hau da, 12 ur-milietara arteko lurralde-itsasoa eta 200 ur-milietara arteko ondoko ekonomia-eremu eskusiboa) ez dira EBko uren parte izango. Bestelako xedapenik ezean, hemendik aurrera, ez da bermatuko besteen uretarako sarbidea.

Zer jorratzen du EB-Erresuma Batua Merkataritza- eta Lankidetzak-akordioaren zirriborroak?

Akordioak hitzarmen berriak ezartzen ditu EBren zein Erresuma Batuaren uretan partekatutako ehunka arrain-stocken baterako kudeaketa jasangarria burutzeko, alde bakoitzaren eskubideak eta betebeharrak erabat errespetatuz, kostaldeko estatu independenteak direlako, eta betiere eskuragarri dagoen aholku zientifikorik onenean oinarrituta.

Xedapen berriak zehazten ditu Ekonomia-eremu Eskusiboko uretarako eta 6-12 ur-miliako eremurako elkarrekiko sarbideari buruz, baita kuotak partekatzeko akordio egonkor berriak ere.

Mantenduko al dituzte EBko arrantza-erkidegoek egungo Erresuma Batuko uretarako sarbide-maila berberak?

Akordioaren arabera, apurka-apurka txertatuko dira aldaketak kuotetan eta uretarako sarbidearekin lotutako xedapenetan. Hala, 5,5 urteko egonkortasun-aldi batean, elkarrekiko sarbidearekin lotutako egungo arauak mantenduko dira; horren ostean, akordioak urteroko kontsultak zehazten ditu, alde bakoitzaren Gune Ekonomiko Eskusiboetarako eta lurralde-uretarako elkarrekiko sarbiderako maila eta baldintzak ezartze aldera.

Apurka-apurka, aldaketak egingo dira partekatutako stocken harrapaketa onargarrien guztirako kopuruari dagokionez; horien barruan sartzen dira hiru alde kudeatutako stockak (adibidez, Norvegiarekin) edo alde anitzeko testuinguruetan kudeatutako stockak. Aldaketa horiek guztiek kontuan hartuko dute beharrezkoa dela itsas-baliabideen kudeaketa jasangarria bermatzea eta ur eta baliabide horiek behar dituzten arrantza-erkidegoen jarduerak eta bizimodua zaintzea.

Kuota-maila berberak mantenduko al dituzte?

Akordioak apurkako aldaketa zehazten du kuotak partekatzeko akordioei dagokienez. Adostu da EBren kuota-parteeak murriztea, kontuan hartuz beharrezkoa dela ukitutako estatu kideen artean karga modu orekatuan partekatzen dela ziurtatzea. Horrekin batera, kontuan hartu da beharrezkoa dela ur eta baliabide horiek behar dituzten arrantza-erkidegoen jarduerak eta bizimodua zaintzea.

Akordioaren eranskinetan ezartzen dira adostutako kuota-parteeak; horrenbestez, epe luzerako argibideak jasotzen dira.

Zergatik behar dituzte aldeek urteroko kontsultak?

EBk eta Erresuma Batuak urtero egingo dituzte kontsultak batera zehazteko stock bakoitzarentzat harrapaketa onargarriak, hau da, denbora zehatz batean harrapa daitezkeen deskribapen zehatz bateko stock baten (edo batzuen) gehieneko kopuruak. Hori egiteko, aintzat hartu behar dira lirarteke kontserbazio-premiei buruzko aholku zientifikoak eta faktore sozioekonomiko nabarmenak. Ondoren, alde bakoitzari baimentzen zaizkion harrapaketak esleituko zaizkio, akordioan ezarritako kuota-parteei jarraiki, alegia. Hala eta guztiz ere, aldeak ez badira adostasunera heltzen harrapaketa onargarrien guztirako kopuruari

dagokionez, behin behineko harrapaketa onargarrien guztirako kopuru bat ezarriko da, zehazki, Itsasoa Ikertzeko Zientzialarien Kontseiluak gomendatutako mailarekin bat datorrena, akordioa lortu arte.

Bestearen uretarako sarbidea bermatuko da, eskuragarri dauden arrantza-aukerak baliatze aldera. Doitze-aldi baten ostean, egungo erabateko sarbidea mantentzen denean, uretarako elkarrekiko sarbiderako mailak eta baldintzak urtero egingo diren kontsultetan erabakiko dira.

Zer gertatzen da aldeetako batek sarbidea geldiaraztea edo kentzea erabakitzeotan?

Doitze-aldiaren ostean, alde batek beste aldeari sarbidea ukatzen badio, harrapaketa onargarrien guztirako kopuruaren inguruko adostasunik ez lortzeagatik, beste aldeak aukera izango du konpentsazio-neurriak aplikatzeko, hauek barne: arrantza-produktuentzako muga-zergen emakidak indargabetzea edo bere uretarako sarbidea osorik edo partzialki indargabetzea. Konpentsazio-neurri horiek sarbidea kentzeak eragindako zailtasun ekonomikoekiko eta gizarte-zailtasunekiko proportzionalak izan behar dira.

Alde batek neurriak har ditzake, adibidez, akordioaren parte batzuk indargabetzeko, akordioaren babes-klausula orokorraren pean, baldin eta uren itxierak zailtasun serioak edo sozialak eragiten baditu arrantza-jarduerentzat eta jarduera horien menpeko erkidegoentzat.

Akordioa Erresuma Batuko Koroaren jabetzako lurretara hedatzen al da (Jersey, Guernesey, Man)?

Koroaren jabetzako lurak ez dira Erresuma Batuaren parte baina, nazioartean, Erresuma Batuak ordeztu ditu. Akordioan jasotako berariazko arauak bete beharko dituzte, gaur egun ur horietan arrantzatzen duten ontzien eskubideak mantenduz.

SEGURTASUNA, LEGE-BETEARAZPENA ETA LANKIDETZA JUDIZIALA ZIGOR-ARLOKO KONTUETAN

EBren eta Erresuma Batuaren partekatutako lehentasuna izango da hemendik aurrera ere bai EBko zein Erresuma Batuko herritarren segurtasuna bermatzea, honakoak bezalako mehatxu komun eta aldakorren aurrean: mugaz gaindiko krimena; ziberkrimena eta terrorismoa.

Horretarako, bat-bateko lankidetzak eraginkorra, datuak partekatzea eta analisisa behar dira.

Aldi berean, edozein hirugarren herrialderekin ezarritako lankidetzak polizial eta judizial estu eta erabatekoarekin batera, berme irmo eta iraunkorrak ezarri behar dira giza eskubideak eta norbanakoen funtsezko askatasunak babesteko, datuen babesa barne.

Xedapen nabarmen guztiek hartzen dute kontuan Erresuma Batua Schengengo esparrutik kanpoko hirugarren herrialde bat dela.

Zer aldatuko da 2021eko urtarrilaren 1ean?

Urteetan zehar, EBk lege-esparru oso bat eraiki du EBko estatu kideen arteko bat-bateko mugaz gaindiko lankidetzak egituratua bermatzeko, kriminaletan eta terroristek operatzen duten espazioa ixteko eta ikerketa eta prozesamendu azkarrak eta eraginkorrak ziurtatzeko.

Erresuma Batuak erabaki du EBtik ateratzea eta Schengengo lankidetzak-esparrutik kanpoko hirugarren herrialde bat izatea; horrenbestez, EBko askatasun, segurtasun eta justiziako gunea ere uzten du. Hortaz, 2021eko urtarrilaren 1etik aurrera, utziko zaio Erresuma Batuari lege-esparru hau aplikatzeari.

Akordiorik gabe, EBren eta Erresuma Batuaren arteko lankidetzak soilik oinarrituko litzateke nazioarteko lankidetzak-mekanismoetan (Interpol edo Europako Kontseiluaren Hitzarmen garrantzitsuak). Akordiorik gabe, Erresuma Batuak ez luke aukerarik izango Europol eta Eurojust bezalako lege-betearazpenerako EBko agentziekiko lankidetzak-esparrua baliatzeko.

Zer jorratzen du Merkataritza- eta Lankidetzak-akordioaren zirriborroak?

Akordioak lankidetzak aurreikusten du, bai lege-betearazpenean, bai krimen-justizian.

Zehazki, EBk eta Erresuma Batuak erabaki dute zigor-arloko kontuekin lotutako lankidetzak judizialerako eta lege-betearazpenerako esparru berri bat ezartzea, lankidetzak irmoa ahalbidetuz nazio mailako polizia-agintaritzen eta agintaritzak judizialen artean, barne hartuz estradizio-akordio handizaleak eta funtsezko datuen bat-bateko trukea.

Zergatik eskatu zion EBk Erresuma Batuari lankidetzaren polizial eta judizialaren testuinguruan funtsezko eskubideen eta banakako askatasunen babesetara atxikitzeko? Zer adostu zen?

Akordioak EBren eta Erresuma Batuaren arteko harreman estuak aurreikusten ditu zigor-arloko lege-betearazpenari eta lankidetzaren judizialari dagokienez. Besteak beste, estradizio-akordio handizaleak eta gizakien bizitzari edo eskubideei eragin diezaiekeen informazio nabarmenaren trukea hartuko lituzke barne (adibidez, askatasuna kentzera eramango lukeena). Harreman horiek konfiantza-maila altua eskatzen dute, sinesteko ukitutako giza eskubideak mantenduko direla eta eskubide horiek babesteko modua partekatzeko.

Helburu hori betetze aldera, akordioak EB, estatu kideak eta Erresuma Batua konprometitzen ditu demokrazia eta zuzenbide-estatuaren errespetatzen jarraituz, baita Giza Eskubideen Europako Hitzarmenean ezarritako bezalako funtsezko eskubideak babestera eta nazio-mailan betearaztera ere. Hain zuzen ere, testu hori funtsezko eskubideen erreferentzia da Europako eta Europatik kanpoko 47 herrialdetan.

Akordioak nire datuak babesteko al ditu?

Akordioak EBren eta Erresuma Batuaren konpromisoa jasotzen du datuak babesteko estandarren maila altuak mantentzeko. Printzipioz, datu pertsonalak transferitzen direnean, datuak transferitzen dituen aldeak bere datu pertsonalak nazioartean transferitzeko arauak errespetatu beharko ditu.

Lege-betearazpenerako eta lankidetzaren judizialerako, datuak babesteko estandarren maila altuak funtsezkoak dira. Horiek alde bakoitzak bere kabuz hartutako egokitzapen-erabakiek zehaztuko dituzte. EBri dagokionez, horrek esan nahi du erabakiak hartu behar direla, Erresuma Batuko arauak Datuak Babesteko Erregelamendu Orokorrean (DBEO) eta EBko zuzentaraua betearazteko legean ezarritako EBren arauen baliokideak direla ziurtatzen dutenak.

Gainera, ziurtatu beharko dute horiek Europar Batasuneko Justizia Auzitegiaren irizpenen ondorioz ezarritako datuak babesteko berariazko estandar gehigarriak errespetatzen dituztela.

Europako Batzordeak lan handia egin du martxotik, zehazki, Erresuma Batuarentzako egokitzapen-erabakiei dagokienez.. Jasotzen duen informazioarekin nahikoa duenean, batzordeak berehala abiaraziko du hori ezartzeko prozesua. Egokitzapen-erabaki bakoitza hartzeko, beharrezkoak dira, bai Datuak Babesteko Europako Lantaldearen iritzia, bai estatu kideen argi berdea (komitologia-prozedura baten parte gisa).

Horrek esan nahi du denbora-lapsus bat egongo dela akordioa indarrean sartzearen eta egokitzapen-erabakiak hartzearen artean. Horregatik, zubi-konponbide bat aurkitu egin da eta akordioan txertatu egin da, behin-behineko aldirian, egonkortasuna eta jarraitutasuna bermatze aldera.

Zer gertatuko da Erresuma Batuak funtsezko eskubideekin eta datuen babesarekin lotutako konpromisoak urratzen baditu?

Gatazkak konpontzeko berariazko mekanismoez gain, akordioak xedapenak jasotzen ditu akordioaren lege-betearazpeneko eta lankidetzaren judizialeko parte eteteko eta indargabetzeko, hain zuzen ere, giza eskubideak, funtsezko askatasunak eta datu pertsonalak babesteko bermeak ziurtatuta ez badaude edo akordioak ezarritako betebeharrak bat larriki urratzen bada.

Jarraituko al da Bidaiarien Izenen Erregistroa (PNR) partekatzen, terrorismoa eta krimen larriko beste forma batzuk prebenitu, atzeman eta ikertzeko?

EB-Erresuma Batua akordioaren zirriborroak xedapen handizaleak jasotzen ditu Bidaiarien Izenen Erregistroaren (PNR) truke azkarrak eta eraginkorrak egiteko, baita EBko aire-lineek Erresuma Batuarekin partekatutako datuak babesteko ere.

Xedapen horien aurretiazko funtsezko baldintza bat da Erresuma Batuak aplikatzen dituen datuak babesteko estandarrek EBko estandarretan ezarritako estandarren baliokideak izatea, hau da, Datuak Babesteko Erregelamendu Orokorrean (DBEO) eta EBko zuzentaraua betearazteko legean ezarritako estandarren baliokideak. Horrez gain, Europar Batasuneko Justizia Auzitegiak EB-Kanada PNR Akordioaren (1/15 irizpena) gainean emandako irizpenaren datuak babesteko berariazko estandar gehigarriak bete beharko ditu.

Erresuma Batuak eta EBk DNA, hatz-marka eta ibilgailu-erregistroei buruzko datuak partekatu

ahalko dituzte lege-betearazpeneko helburuetarako? (Prüm)

Negoiazio-zuzentarauek ezartzen dute xedapenak ezarri beharko direla DNA, hatz-marka eta ibilgailu-erregistroei buruzko datuak azkar, eraginkortasunez eta elkarri trukatzeko ("Prüm datuak" izendatutakoak, aurretik inoiz trukatu izan ez direnak EBren eta Schengengo ez den hirugarren herrialde baten artean).

Hala eta guztiz ere, DNari eta hatz-markei dagokienez, ez da datu pertsonal konfidentzial horietarako zuzentzeko eta denbora errealeko sarbiderik egongo, baizik eta bat-etortze bat dagoela baieztatzen duen deszentralizatutako sistema baten bidez soilik (hit/no-hit). Bat-etortzeren bat egotekotan, urrats gehigarriak eman beharko dira datu pertsonal gehiago eskuratzeko, zehazki, datu horiek dituen herrialdearen lege aplikagarriari jarraiki.

Horrelako xedapenetarako aurretiazko funtsezko baldintzak dira hauek: Erresuma Batuak aplikatzen dituen datuak babesteko estandarrek EBko legeria betearazteko zuzentarauek ezarritako estandarren baliokideak izatea eta EBko estatu kideei Erresuma Batuen nazio-mailan eskuragarri dauden datuetarako elkarrekiko sarbidea ematea, EB27 estatu kideek egiten duten bezala.

Erresuma Batuak Schengengo informazio-sistamarako (SIS) sarbidea mantenduko du?

Schengengo informazio-sistema (SIS) Europako segurtasun eta mugen kudeaketarako gehien erabilitako informazioa trukatzeko sistemarik handiena da. Polizia eta mugako-zaintzaileak bezalako Schengengo esparruko nazio-mailako agintaritzak eskudunek aukera izango dute pertsonen edo objektuen buruzko alertak sartzeko eta horiek kontsultatzeko.

Erresuma Batuak, Schengengoak ez diren beste hirugarren herrialde batzuek bezalaxe, ez du sistema horretarako sarbiderik izango. Izan ere, SIS hertsiki dago lotuta pertsonen mugimendu askearekin eta sarbidea soilik ematen zaie estatu kideei eta horrekin batera datozen betebeharrak guztiak onartzen dituzten hertsiki lotutako beste herrialde batzuei (adibidez, estatu kideekin batera Schengen eraikitzen duten hirugarren herrialdeak).

Aitzitik, akordioak datuak partekatzeko modu berriak zehazten ditu, Erresuma Batuen etorkizuneko estatusa aintzat hartuz, bilatzen ari diren eta desagertuta dauden pertsonen eta objektuen inguruko informazioa barne.

Hori tresna osagarri desberdinen bidez lortuko da. Zehazki, hauek dira tresna horiek: Interpolen alertak erabat erabiltzea;

- egungo alde biko xedapenak, legea betearazteko agintaritzen artean alertak edo bestelako informazioa partekatzeko;
- Erresuma Batua Europolekin hirugarren herrialde gisa elkarlanean aritzeko xedapenak eta komunikabide seguruak, lankidetzak errazte eta azkartze aldera.

Jarraituko du Erresuma Batuak Europolen eta Eurojusten parte hartzen?

Hirugarren herrialde gisa, Erresuma Batuak Europol eta Eurojust bezalako EBko lege-betearazpenerako eta lankidetzak judizialerako agentzietan parte hartzeari utziko dio. Ez du zer esanik izango agentzia horien erabakietan.

Hala eta guztiz ere, EB-Erresuma Batua Akordioaren zirriborroak Erresuma Batuen eta Europol eta Eurojusten arteko lankidetzak eraginkorra ahalbidetzen du, EBko legerian hirugarren herrialdeentzako ezarritako arauekin bat eginez.

Horrek gaitasun irmoak ziurtatuko ditu mugaz gaindiko krimen larriaren kudeaketarako.

Praktikan, Europol eta Eurojusten inguruko xedapenek Erresuma Batuari haxe egiteko aukera emango diote: operazio komunean, ikerketa-taldeetan eta droga-trafikoa edo terrorismoa bezalako berriazko krimen-arloetako analisi-proiektuetan parte hartzeko; Europolengandik babes analitikoak jasotzeko eta partekatutako komunikabide seguruak erabiltzeko. Gainera, Europolen loturako funtzionarioek eta Eurojusteko loturako fiskalak datuak partekatu ahal izango dituzte eta Erresuma Batuari buruzko datu garrantzitsuak jasoko dituzte. Erresuma Batuak ez du sarbiderik izango Europolen Informazio-sistemara; ezingo du Eurojusten kasuen kudeaketarako sistema erabat erabili eta ez du inolako rolik izango EBren bi agentzia horien gobernantzan.

Jarraituko al du Erresuma Batuak Europako atxilotzeko aginduan parte hartzen?

Europako atxilotzeko agindua EBren barne-tresna bat da; estatu kideen artean erabiltzen da soilik eta EBko Justizia Auzitegiaren jurisprudentziaren menpe dago. Hortaz, ez da Erresuma Batuekin erabiliko.

Hala eta guztiz ere, EB-Erresuma Batua akordioaren zirriborroak aukera ematen du EBren eta Erresuma Batuaren artean kriminalak azkar entregatzea, estradizio-prozedura luzeak saihestuz, zehazki, honi esker: prozedura sinplifikatuak, epemuga zorrotzak, berme irmoak, prozedura-eskubideak eta kontrol judiziala. Lankidetzaren maila honek ez dauka aurrekaririk Schengengo ez den hirugarren herrialde batekin.

Akordioaren arabera, Erresuma Batuak edo EBko estatu kideek entrega hori uka dezakete edo berme gehigarriak eska ditzakete berariazko kasu batzuetan, batez ere, bere herritarrei dagokienez.

Elkarrekiko lege-laguntza gai kriminaletan, aktiboak izoztea eta konfiskatzea barne

Etorkizuneko lankidetzak Europako Kontseiluaren zigor-arloko kontuetan hirugarren herrialdeekiko elkarrekiko laguntza emateari buruzko hitzarmenaren aplikazioa erraztu eta osatu egingo du, zehazki, prozedurak arrazionalizatuz, epeak ezarriz eta inprimaki estandarrak eta aurrerapen teknologikoak erabiliz. Lankidetzak ikerketarako neurri ugari jasotzen ditu, ondasunak izozteko eta konfiskatzeko eskaerak barne.

Elkarrekin lan egingo al dute EBk eta Erresuma Batuak diru-zuriketaren aurka?

EB-Erresuma Batua Akordioak lankidetzaren ezartzen du diru-zuriketaren eta terrorismoaren finantzaketaren aurkako borrokan. Hori egiten du EBren eta Erresuma Batuen Nazioarteko Finantza-ekintzarako Taldearen (FATF) estandarrekiko etengabeko konpromisoa berretsiz.

Horrez gain, akordioak jasotzen ditu konpainientzako jabetza onuragarriaren eta trusten gardentasuna bermatzeko eta agintaritzaren eskudunen artean informazio horren trukea ziurtatzeko.

Jarraituko al dute elkarlanean EBk eta Erresuma Batuak kanpoko poliziarekin, segurtasunarekin eta defentsarekin lotutako gaietan?

EBk proposatu du atzerriko polizien, segurtasunaren eta defentsaren eremuetan lankidetzarako esparru bat ezartzea, kanpoko segurtasun-mehatxuei aurre egiteko.

Aitzitik, Erresuma Batuak ez du arlo horietan xedapenik negoziatu nahi izan.

Horrenbestez, 2021eko urtarrilaren 1etik aurrera, Erresuma Batuen eta EBren artean ez da esparrurik egongo kanpoko polizia-erronkei aurre egiteko baterako erantzunak garatu eta koordinatu ahal izateko, adibidez, hirugarren herrialdeetako herritarrei edo ekonomiei zehapenak ezarriz.

Erresuma Batuak EBko Atzerri eta Segurtasun Politika Erkidean (ASPE) eta Segurtasun eta Defentsa Politika Erkidean parte hartzen badu, defentsaren integrazioa eta gaitasunak garatzeko esfortzuak barne, Europako Defentsa Funtza (EDF), Egituratutako Etengabeko Lankidetzaren (PeSCo) edo Defentsaren Urteroko Berrikuspen Koordinatua (CARD) bezalaxe, hirugarren herrialdeek parte hartzeko arau zorrotzak bete beharko ditu.

LANKIDETZA TEMATIKOA

EBk eta Erresuma Batuak gai gehiagotan adostu egin dute bientzat dela interesgarria etorkizunean lankidetzaren estua izaten jarraitzea, batez ere, arlo hauetan: osasun-segurtasuna, zibersegurtasuna eta informazio-segurtasuna.

Osasun-segurtasuna

Nazioarteko lankidetzaren berebizikoa da mugen bidez biztanleen osasuna babesteko, azkenaldian koronabirusak eragindako osasun-krisialdiak erakutsi digun bezala.

EBko estatu kideek osasun-segurtasunaren arloko lankidetzaren antolatu egin dute zenbait egituren bidez, hauek barne hartuz: Ohartarazpen eta Erantzun Goiztiarretarako Sistema; Osasun-segurtasunerako Batzordea eta Gaixotasunen Prebentzio eta Kontrolerako Europako Zentroaren (ECDC).

- Europar Batasuneko **Ohartarazpen eta Erantzun Goiztiarretarako Sistema (EWRS)** sarbide mugatuko plataforma bat da, EBn osasun publikoarentzako mehatxuak monitorizatzeko. Plataformarako sarbidea eta erregistroa konfidentzialak dira eta hauentzat dago erreserbatuta soilik: Gaixotasunen Prebentzio eta Kontrolerako Europako Zentroaren (ECDC); EBko estatu kideak eta Europako Batzordea.

- **EBko Osasun-segurtasunerako Batzordea** osasun-segurtasunari buruzko foro bat da, EBko estatu kideak eta Europako Batzordea barne hartzen dituena. Batzordeak koordinazioa indartzen du eta nazio mailako prestaketa-jarduerekin lotutako jardunbide egokiak eta informazioa partekatzea sustatzen du. Horrekin batera, estatu kideen arteko kontsultarako plataforma bat eskaintzen du, osasunarentzako mugaz gaindiko mehatxu larriei ematen zaizkien nazio mailako erantzunak koordinatze aldera.
- **Gaixotasunen Prebentzio eta Kontroleko Europako Zentroa (ECDC)** EBko agentzia independente bat da eta bere misioa da Europak infekzio-gaixotasunei ematen dien erantzuna indartzea.

Normalean, EBko erakundeek eta estatu kideek soilik izaten dute egitura horietarako sarbidea.

Horrek esan nahi al du, 2021eko urtarrilaren 1etik aurrera, EBren eta Erresuma Batuaren artean ez dela lankidetzarik egongo osasun-segurtasunari dagokionez?

Kontuan hartuta bi aldeen hurbiltasun geografikoa, EBk eta Erresuma Batuak osasun-segurtasunaren eremuan lankidetzak ezartzeko xedapen zehatzak adostu dituzte; hain zuzen ere, Erresuma Batuak aukera izango du aldi baterako EBko egitura batzuetan parte hartzera gonbidatua izateko.

- EBk eta Erresuma Batuak adostu dute posible dela Erresuma Batuak **Ohartarazpen eta Erantzun Goiztiarretarako Sistemari (EWRS) eta EBko Osasun-segurtasunerako Batzordean** parte hartzea, baldin eta osasun-mehatxu batek biei eragiten badie edo gomendagarria bada.

Erresuma Batuak horietan parte hartzeko aukeraren inguruko erabakia EBk soilik hartuko du, kasu bakoitzaren arabera; gainera, mugatua izango da beti, bai denborari, bai irismenari dagokionez.

Akordioak jasotzen du Erresuma Batuak, egitura horietan parte hartzen duen denboran zehar, Ohartarazpen eta Erantzun Goiztiarretarako Sistema eta EBko Osasun-segurtasunerako Batzordea arautzen dituzten arauak eta arauketak bete beharko dituela. Horiek EBko estatu kideei aplikatzen zaizkien betebeharrak dira.

- EBk eta Erresuma Batuak adostu egin dute **Gaixotasunen Prebentzio eta Kontroleko Europako Zentroak** eta infekzio-gaixotasunen zaintza, adimen epidemiko eta aholku zientifikoez arduratzen den Erresuma Batuko organo nabarmenak elkarrekin lan egin beharko luketela bientzat interesgarriak diren gaietan.
Horrez gain, aurrekoa Ulermen Memorandum batean bukatu beharko litzateke.

Antzeko salbuespenik al dago EBtik oso gertu dauden Suitza edo Norvegia bezalako hirugarren herrialdeentzat?

Erresuma Batua osasun-segurtasunaren eremuan EBrekin elkarlanean aritzeko araubide aplikagarriak islatzen ditu EBk politika-arlo honetan lan egiten duen bestelako hirugarren herrialdeei aplikatzen zaizkien baldintzak.

Zibersegurtasuna

Zibersegurtasun-mehatxuak mugaz gaindikoak izan ohi dira.

Kalkulatzen da, urtero, 400 bilioi euroko kostua eragiten diotela munduko ekonomiari. Eraso horiek gure segurtasunari, oparotasunari eta antolamendu demokratikoari eragin diezaiekete.

Gero eta zibersegurtasun-erronka gehiago dituztenez, EBko estatu kideek maila anitzeko lankidetzak dute, ahalik eta babesik handiena ziurtatzeko bere herritarrei. Lankidetzak hori hirugarren herrialdeetara hedatu daiteke.

Nolakoa izango da EBren eta Erresuma Batuaren arteko etorkizuneko lankidetzak?

Akordioak EBren eta Erresuma Batuaren arteko zenbait ekimen ezartzen ditu, zibersegurtasunari buruzko ohiko elkarriketa barne. Gainera, nazioarteko mailako lankidetzak ekintzak zehazten ditu, mundu mailako zibererresilientzia eta hirugarren herrialdeen zibererresilientzia indartzeko.

EBk eta Erresuma Batuak adostu dute jardunbiderik egokienak eta ekintzarik onenak partekatuko dituztela,

ziberespazio irekia, askea eta segurua sustatze eta babeste aldera.

EBko agintaritza nabarmenen gonbidapenarekin, ekintza hauek Erresuma Batuak honako hau egiteko aukera hartzen dute barne:

- **Larrialdi Informatikoei Erantzuteko Taldearekin** (CERT-EU) elkarlanean aritzeko, zibertresnekin eta metodoekin lotutako informazioa trukatzeko;
- (EU) 2016/1148 Zuzentarauak ezarritako **Lankidetzaren Taldeak** burututako jardueretan parte hartzeko, zehazki, honakoari dagokionez: gaitasunen eraikuntza; segurtasunarekin lotutako ariketak; arrisku eta gorabeherekin lotutako jardunbide egokiak; kontzientziarioa, hezkuntza eta prestakuntza eta ikerketa eta garapena;
- **EBko Zibersegurtasun Agentziaren** (ENISA) jardura batzuetan parte hartzeko, gaitasunen eraikuntzari, ezagutzari eta informazioari dagokienez zein kontzientziarioari eta hezkuntzari dagokienez.

Akordio bereizia: Informazio-segurtasuna

Kideen artean sailkatutako informazioa partekatzea lankidetzaren tresna oso garrantzitsua da, hain zuzen ere, segurtasun-mehatxu komunei aurre egiteko.

Baterako segurtasun-mehatxu batek hori eskatzekotan, EBren sailkatutako informazioa hirugarren herrialdeekin partekatzeko aukera egongo da, baina soilik kasu bakoitza aztertuz eta EBren eta hirugarren herrialde horren artean Informazio-segurtasunerako Akordio xehe bat adostu bada.

Testuinguru horretan, EBk eta Erresuma Batuak Informazio-segurtasunerako Akordio bat adostu dute. Akordio horrek EBk eta Erresuma Batuak sailkatutako informazioa partekatzea ahalbidetuko du, berme irmoak aplikatuz partekatutako informazioaren kudeaketaren eta babesaren inguruan.

Zergatik sortu duzue informazio-segurtasunari buruzko akordio bereizi bat eta ez dituzue xedapen horiek Merkataritza- eta Lankidetzaren akordioan txertatu?

Hauxe EBk hirugarren herrialdeekin adostutako "segurtasun-akordio" estandarretako bat da. Akordio hauek beharrezko bermeak ematen dituzte hirugarren aldeei emandako EBren sailkatutako informazioaren trukea babeste aldera. EBren sailkatutako informazioaren trukatzeko oinarria dira eta truka daitekeen EBren sailkatutako gehieneko eta gutxieneko informazio-maila zehazten dute.

Nola kudeatuko dira gatazkak? Zer nolako neurriak aurreikusten dira ez-betetzei erantzuteko?

Informazio-segurtasuneko Akordioek lege-esparru bat zehazten dute eta aldean arteko kontsultetan oinarritutako gatazkak konpontzeko xedapenak ere jasotzen dituzte.

Zer gertatzen da migrazio irregularrarekin? Zergatik ez zen horri buruz eztabaidatu?

Akordioaren negoziazioetan eta adierazpen politikoarekin bat eginez, batzordeak Erresuma Batuari proposatu dio ohiko elkarrizketa ezar dezan, elkarlanean aritzeko migrazio irregularraren kudeaketan.

Erresuma Batua ez zen EBren proposamen horrekin konprometitu eta, horren ordean, adierazi zuen EBren honen inguruko akordioak gauzatzea interesatzen zitzaioela: legez kanpo sartzen diren edo bizi diren pertsonak berriz onartzea eta bakarrik dauden asilo-eskatzaiela adingabeen leku-aldaketa. Hala eta guztiz ere, aurreko bi gai horiek ez ziren jorratu EBren agindupean.

Akordioaren testuinguruan, aldeek gai horren inguruko baterako adierazpen bat adostu egin dute eta antzeman dute balitekeela Erresuma Batuak alde biko lankidetzaren ezarri nahi izatea estatu kide batzuekin gai hauei dagokienez.

EBREN PROGRAMETAN PARTE HARTZEA

EBko estatu kideek, bere lankidetzaren estuan eta balio eta helburu komunean oinarrituta, EBren

aurrekontuaren parte erabiltzen dute arlo desberdinetako baterako programak finantzatzeko.

Besteak beste, honako arloek lankidetzaz bereziki estua izaten dute: eskualde-garapena eta kohesioa, ingurumen-babesa, nekazaritza-babesa, babes zibila edo defentsa-gaitasunak.

Zeintzuk dira EBtik ateratzearen ondorioak?

Hirugarren herrialde gisa, Erresuma Batuak ez dauka EBren programetan parte hartzeko eskubiderik, horiek soilik EBko estatu kideentzat erreserbatuta daudelako.

Hala eta guztiz ere, EBrentzat interesgarria denean, EBko herrialdeak ez direnek ere aukera izan dezakete horietan parte hartzeko, baina zehatz-mehatz ezarritako baldintzen pean. Parte-hartze horren inguruko xedapen xeheak jasotzen dira programa bakoitzaren ezarpenerako EBren oinarrizko dokumentuetan, baita 2021-2027 Urte Anitzeko Finantza Esparruaren arau nabarmenetan ere.

Erresuma Batuak EBko programetan parte hartzen jarraitzeko baldintzak aurretiatzko lege-esparruetan oinarritzen ziren edo Erresuma Batuentzat ezarri dira beren-beregi?

EB eta Erresuma Batua hirugarren herrialdeek EBko programetan parte hartzeko lege-esparruan oinarritu dira, hain zuzen ere, Erresuma Batuak parte hartzeko printzipio eta baldintza orokorrak adostera: finantza-ekarpen leiala eta egokia; finantza-kudeaketa zorrotzerako xedapenak; parte-hartzaileen tratamendu bidezkoa eta kontsulta-mekanismo egokiak.

Nola kalkulatu da finantza-ekarpena?

Honela ziurtatuko da finantza-ekarpena bidezkoa eta egokia dela:

- Erresuma Batuaren aberastasunean oinarritutako ekarpena, EBren aberastasunarekin alderatuta. Erresuma Batuaren ekarpena bere barne-produktu gordinarekiko proportzionala izan beharko litzateke.
- Parte-hartzeko kuota, Europar Batasuneko programen sistema antolatzekeko administrazio-kostu gehienak barne hartzen dituen. Parte-hartzeko kuota ekarpen-mota berri bat denez, apurka-apurka txertatu egingo da.
- Gainera, Europa Horizontarentzat, doitze-mekanismo estandar bat, Erresuma Batuaren ekarpenen eta bertako erakundeentzako onuren arteko oreka bermatuko duena, zehazki, berriazko neurri zuzentzaileen bidez.

EBk eta Erresuma Batuak adostu zuten elkarlanean aritzea, programen ezarpenerako erabilitako funtsen finantza-kudeaketa zorrotza bermatzeko, Erresuma Batuaren ekarpenak barne hartuta. Finantza-kudeaketa zorrotzak honakoak bezalako gaiak hartzen ditu barne: programaren ezarpena ikuskatzea edo iruzurraren aurka borrokatzea.

Ba al dago iraupen zehatzik Europar Batasuneko programetan parte hartzeko?

Programak ezartzeko, epe luzerako plangintza behar da eta, gainera, egonkortasuna behar da horien arrakasta bermatzeko. Horrenbestez, aldeek ere adostu zuten Erresuma Batuak konpromisoa hartu beharko duela parte hartzen duen programa bakoitzean epe osorako parte hartzeko, zehazki, 2021-2027 Urte Anitzeko Finantza Esparruak irauten duen bitartean.

Europar Batasuneko zein programetan jarraituko du Erresuma Batuak parte hartzen etorkizunean?

Negoiazioen hasieran, Erresuma Batuak EBko bost programetan parte hartzen jarraitzeko eskatu zuen. Horiek dira programa hauek: Europa Horizontea; Euratom Ikerketa- eta Prestakuntza-programa; Nazioarteko Erreaktore Termonuklear Esperimentala (ITER); Copernicus eta Erasmus.

Horrez gain, sarbidea eskatu zuen zerbitzu hauetara: EGNOS eta EBren Satelite bidezko Zaintza eta Jarraipen Sistema (SST).

Aldeek Erresuma Batuak EBko programa hauetan parte hartzen jarraitzea adostea lortu zuten:

● Europa Horizontea

Europa Horizontea Europar Batasunaren zazpi urteko (2021-2027) ikerketa- eta berrikuntza-programa da. Zehazki, 100 bilioi euro inguruko aurrekontua proposatu da programa honetarako eta Europa Horizonteak EBko estatu kideak eta lotutako hirugarren herrialdeak babestuko ditu bere nazioarteko ikerketa- eta berrikuntza-potentziala desblokeatzeko, mugako ikerketa-proiektuak, bekak eta ikertzaileen mugikortasuna finantzatzuz. Europa Horizonteak EB osorako helburu handizaleak zehazten ditu osasun-krisialdiak edo klima-aldaketaren aurkako borroka bezalako egungo arazorik handienetarikoz batzuei aurre egiteko eta, horrekin batera, Europar Batasuneko gaitasun teknologikoak zein industrialak indartzen ditu.

● Euratom Ikerketa- eta Prestakuntza-programa

Europa Horizontearekin batera, Euratom Ikerketa- eta Prestakuntza-programak ikerketa- eta prestakuntza-jarduerak hartzen ditu barne, etengabe hobetzeko segurtasun nuklearra, segurantza, hondakin erradiaktiboen kudeaketa eta babes erradiologikoa. Gainera, programak ikerketak egiten ditu erradiazioaren erabilera medikoen inguruan, Europako herritar guztien onurarako.

● Nazioarteko Erreaktore Termonuklear Esperimentala (ITER)

ITER fusio-probetarako instalazio bat da eta Frantziako hegoaldean eraikitzen ari da; behin amaituta, fusioaren bideragarritasuna frogatu ahalko da, eskala handiko eta karbonorik gabeko energia-iturri gisa, hain zuzen ere, eguzkia eta izarrak elikatzen dituen printzipio berean oinarrituta. Orain arte, proiektua zazpi erakunde kidek finantzatu eta garatu dute (EB, India, Japonia, Txina, Errusia, Hego Korea eta Estatu Batuak) eta EB da sustatzaile nagusia eta kolaboratzaile handiena (% 45). Erresuma Batuak programan parte hartuko du, Euratomera atxikita dagoelako.

● Copernicus

Copernicus EBren Lurra monitorizatzeko satelite-sistema da. Informazioa iturri desberdinetatik biltzen duten sistemen multzo konplexua da: Lurra behatzeko sateliteak eta in situ sentsoarek: lurreko estazioak; aerogarraiaturako sentsoarek eta itsas-sentsoarek. Informazio hori prozesatzen du eta erabiltzaileei informazio fidagarria eta eguneratua ematen die, ingurumen- eta segurtasun-gaiekin lotutako zerbitzu-multzo baten bidez.

Horrez gain, EBk eta Erresuma Batuak adostu dute Erresuma Batuak honakoek emandako zerbitzuetarako etengabeko sarbidea izango duela:

● EBren Satelite bidezko Zaintza eta Jarraipen Sistema (SST)

Espazio-programaren adar honekin, EBk Lurra orbitatzen duten espazio-objektuen mugimenduak atzeman, sailkatu eta iragarri ditzake, talka-arriskua arintzeko.

Horrek esan nahi al du Erresuma Batuak PEACE+ Programan parte hartzeari utziko diola?

EBk eta Erresuma Batuak baterako konpromisoa hartu dute PEACE+ Programaren ezarpenarekin jarraitzeko; programa hau EBren mugaz gaindiko programa bat da eta laguntzen jarraituko du, bai Ipar Irlandan, bai Irlandako Mugako Eskualdean (konderri hauek barne hartzen dituena: Cavan, Donegal Leitrim, Louth, Monaghan eta Sligo), gizarte oparagoa eta egonkorragoa edukitzeko.

Programa honen kudeaketa partekatzen da eta, sistema honetan, estatu kideek eta elkartutako herrialdeek aktiboki kudeatzen dute programa batzordearekin batera; hortaz, akordioak ez du PEACE+ Programa arautzen.

Hala ere, negoziazioetan, Erresuma Batuak, Irlandak eta EBk baieztatu egin dute konpromiso politiko irmoa dutela PEACE+ Programa ezartzeko. Izan ere, dagoeneko hasi dira bere ezarpenaren modalitateei buruzko eztabaida teknikoak.

Zergatik utziko dio Erresuma Batuak Erasmus Programan parte hartzeari?

EBtik ateratzean, Erresuma Batuak galtzen du EBko eta Erresuma Batuko ikasleek Erasmus truke-programan parte hartzeko aukera.

Erasmus Programak aukera ematen du hirugarren herrialdeek parte hartzeko, zehazki, programa ezartzen duen oinarrizko ekintzan zehaztutako baldintzen pean. Horien artean, Erasmusera atxikitzen diren hirugarren herrialdeek erabat parte hartu behar dute programan, programaren arlo desberdinen arteko sinergiak ziurtatze aldera.

Erresuma Batuak programan partzialki parte hartzeko eskatu egin du eta hori ez da aurreikusten Erasmus sortu zuen oinarrizko egintzan. Horrenbestez, Erresuma Batuak erabaki zuen ez zuela Erasmusen parte hartu nahi.

Hortaz, Erresuma Batuko parte-hartzaileek programa baliatzeko aukera galduko dute: 2014-2020 bitartean, Erresuma Batuko 7.300 erakundek baino gehiagok hartu zuten parte programan. Zehazki, Erresuma Batuko 197.000 parte-hartzailek baino gehiagok baliatu dute programa eta, horietatik, Erresuma Batuko 100.000 ikasle baino gehiago atzerrira joan ziren programaren esparruan.

Zergatik ez duzue adostu EGNOS Sistemarako etengabeko sarbidea?

Erresuma Batuari EGNOS zerbitzuetarako zerbitzu-mailako akordio bat lortzea interesatzen zitzaion arren, programa sortu zuen oinarrizko egintzak ez du hori ahalbidetzen: EGNOSentzat, Espazio Programaren Arauketaren zirriborroan, erabateko parte-hartzea soilik aurreikusten da eta Erresuma Batuari ez zitzaion aukera hori interesatzen.

Iraganean, EGNOSek aireontziek 16 aireportu britainiarretan seguruago lurreratzea ahalbidetu zuen.

Zergatik ez da amaitu Erresuma Batuaren EBko programetarako atxikipena ezartzen duen protokoloa?

Protokoloa soilik amaitu ahalko da programa nabarmenak ezartzen dituzten oinarrizko egintzak zehaztu direnean, lege-tresna horiekin bat datorrela ziurtatzeko. Oinarrizko egintza horiek zehaztutakoan, EBren programetan parte hartzearekin lotutako batzorde espezializatuek, EBko zein Erresuma Batuko ordezkariak osatutakoak, protokoloa eztabaidatu eta ezarri egingo dute. Akordioari erantsitako baterako adierazpen batek zehazten du protokoloaren eduki desiragarria.

GOBERNANTZA

Akordioak ez du soilik jasotzen merkataritza askeko akordioa, baldintza-berdintasuna bermatzeko konpromisoetan oinarritutakoa; horrez gain, xedapenak jasotzen ditu gai hauen inguruan: garraioa; energia; arrantza; lege-betearazpena eta lankidetzak judiziala; osasun-segurtasuna; zibersegurtasuna eta gizarte-segurantza. Horrenbestez, beharrezkoa da erakunde-esparru horizontal bat, akordioaren alderdi guztiak gobernatzeko eta betearazteko.

Zergatik nabarmendu duzue gobernantza-esparru bakarraren beharra?

Akordioaren irismenak eta konplexutasunak gobernantza-esparru bakarra eta argia eskatzen dute.

Horrek ezarriko du ezarpena nola operatzen eta kontrolatzen den, baita aldeen konpromisoak nola indartzen diren ere.

Horri esker, saihestuko dira egitura paralelo anitzak eta izapide gehigarriak eta, gainera, EBko zein Erresuma Batuko enpresek, kontsumitzaileek eta herritarrek arau aplikagarriari buruzko lege-ziurtasuna dute, baita aldeek horiek beteko dituztenaren berme irmoak ere.

Horrek ez al du eragiten Merkataritza- eta Lankidetzak-akordioa astunagoa eta gobernatzeko zailagoa izatea?

Aitzitik, akordioa malgua izateko sortu da eta lankidetzak-arlo desberdinetan sor daitezkeen berariazko premietara egokitzeko gai izango da. Bere egitura orokorrak lagunduko du EB-Erresuma Batua harremana epe luzera mantentzen, hori aldatzen den heinean; koherentzia eta gardentasuna sustatuko ditu eta prozedurak gainjartzea saihestuko du eta horrek,aldi berean, sektore guztietan erabat ezartzea bermatuko du.

Erabaki zenuten akordio nagusian bi akordio ez txertatzea: segurtasun nuklearra eta informazio-segurtasuna. Zergatik baztertu dituzue akordio nagusitik?

Izan ere, akordio bereizi oso batek arautzen du EB-Erresuma Batuaren lankidetzaren segurtasun nuklearraren eremuan eta, horrez gain, badago informazio-segurtasunari buruzko beste akordio bat akordio nagusiarekin lotuta dagoena, ziurtatzeko akordioak data berberetan sartzen direla indarrean eta amaitzen direla. Segurtasun nuklearrari buruzko akordioak beste xedapenetatik bereizi ohi dira. Euratomen lege-oinarri bereizi bati jarraiki adosten dira eta ez dira beste arlo batzuen gobernantza- eta betearazpen-egitura berberen pean egon behar, berezko egitura irmoa dutelako.

Akordio horien inguruko informazio gehiago eskuratzeko, arren eskatzen dizuegu dokumentu honen Energiari eta Informazio-segurtasunari buruzko ataletara jotzeko, hurrenez hurren.

Zein izango da Merkataritza- eta Lankidetzaren akordioaren zirriborroaren ezarpena gainbegiratuko duen organoa?

EBk eta Erresuma Batuak adostu dute Lankidetzaren Kontseilua izeneko baterako organo bat sortzea, eraginkortasunez kudeatzeko akordioa.

Lankidetzaren Kontseilu horren buru dira honakoak: Europako Batzordeko kide bat eta Erresuma Batuko ministerioen ordezkari bat. Gutxienez, urtean behin bilduko da, baina maizago ere bildu ahalko da, EBk edo Erresuma Batuak hori eskatzen. Erabaki guztiak hartzen dira EBren eta Erresuma Batuaren arteko elkarrekiko adostasunez.

Lankidetzaren Kontseiluak akordioaren xedeen lorpena ikuskatzen du. EBk edo Erresuma Batuak akordioaren ezarpen, aplikazio eta interpretazioarekin lotutako edozein gai aurkez diezaioke Lankidetzaren Kontseiluari.

Bere lana egite aldera, Lankidetzaren Kontseiluak espezializatutako batzordeen laguntza dauka eta, gai batzuetan, lantalde teknikoaren laguntza ere bai.

Konpromiso argia balio komunekin

Nazioarteko akordio modernoak ekonomia indartzeaz eta enplegua sortzeaz harago doaz. Balio komunak sustatzeko eta horien babesa ziurtatzeko tresna ere badira.

Ikuspegi horrekin bat eginez, EBk eta Erresuma Batuak adostu dute bere lankidetzaren esplizituki oinarritzea honakoak bezalako partekatutako balioetan: giza eskubideen eta funtsezko askatasunen babesa; zuzenbide estatua; klima-aldaketaren aurkako borroka eta Parisiko Akordioaren errespetua.

Adierazi duzue klima-aldaketaren aurkako borroka funtsezko elementua dela. Zer esan nahi du horrek zehazki?

Hauxe da lehenengo aldia EBk klima-aldaketaren aurkako borroka "funtsezko elementutzat" txertatzen duena hirugarren herrialde batekin sinatutako alde biko akordio batean. Horrek esan nahi du, adibidez, EBk edo Erresuma Batuak Parisiko Akordiotik atera nahi izatekotan edo horren helburua ukatzen duten neurriak hartu nahi badituzte, beste aldeak eskubidea izango lukeela EB-Erresuma Batua Akordioa erabat edo partzialki eteteko edo bertan behera uzteko.

Klausula berri honek islatzen du Europako Batzordearen funtsezko konpromisoetako bat, Europako Itun Berdearen parte gisa.

Klima-aldaketaren aurkako borroka akordioaren funtsezko elementu gisa gehitzea adostarekin, EBk eta Erresuma Batuak baieztatzen dute bere mundu mailako lidergoa gai garrantzitsu honetan eta, gainera, espero dute eredu-garriak izatea etorkizuneko akordioetarako.

Jarraituko al du Erresuma Batuak EBren arauketa-agentzietan parte hartzen hirugarren herrialde gisa?

Ez. Erresuma Batuak eragin guziaz galtzen du EBren gobernantzan. EBko erakundeez gain, aurrekoa EBri eta bere estatu kideei EBko arauak garatzen eta ezartzen laguntzeko sortutako agentzia guztiei aplikatu behar zaie. Arau horiek zein bere ikuskerapean ukatzen dituen hirugarren herrialde batek agentzia horietan parte hartzeari uzten dio. Batzuk aipatzearen, hori hauei aplikatzen zaie: Produktu Kimikoen Europako Agentzia; Aire Segurtasuneko Europako Agentzia; Sendagaien Europako Agentzia edo Elikagaien Segurtasuneko Europako Agentzia.

Zein da Europako Parlamentuaren rola?

Akordioak Europako Parlamentuari eta Erresuma Batuko Parlamentuari ematen die baimena baterako batzar bat sortzeko, akordioaren gaineko iritzia partekatzeko eta gomendioak emateko Lankidetzaren Kontseiluari.

Zer esanik izango al du gizarte zibilak akordioaren ezarpenean?

EBk eta Erresuma Batuak hitzematen dute ohiko kontsultak egingo dizkietela gizarte zibilaren antolakundeei akordioaren ezarpenaren inguruan. Izan ere, hori konpromiso giltzarria da EBk negoziatutako nazioarteko akordio moderno guztietan.

Gatazkak Konpontzeko Mekanismo Horizontala

Akordioak mekanismo irmo bat jasotzen du, EBren eta Erresuma Batuaren artean konpromisoen interpretazioaren edo ezarpenaren inguruan sor daitezkeen gatazkak ebazte aldera.

Mekanismo horrek arlo desberdinetan sortzen diren gatazkak hartzen ditu barne: arlo ekonomiko guztiak, merkataritza eta baldintza-berdintasuneko konpromisoak barne; gizarte-segurantzaren koordinazioa; energia; garraioa eta arrantza.

Lege-betearazpenak eta lankidetzaren judizialak berezko mekanismoak dituzte gatazkak azkar konpontzeko (bilatu informazio gehiago horren inguruko kapituluan).

Zer gertatzen da zehazki gatazkaren bat egotekotan?

Lehenik eta behin, EBk eta Erresuma Batuak fede onez kontsultatzen dute, edozein gai ebazte aldera.

Desadostasuna mantentzen bada, kexatzen den aldeak eska dezake arbitraje-auzitegi independente bat ezartzeko. Aldeek hiru arbitro aukeratuko dituzte batera, beharrezkoa izatekotan, aurretiaz adostutako balizko arbitroen zerrendetatik; horrekin batera, auzitegiak ebazpen lotesle bat eman behar du zehaztutako denbora-epe batean.

Justizia Auzitegia eskuduna al da akordioaren inguruko gatazketan ebazteko?

Ez, aldeek akordioaren aplikazioaren inguruan dituzten gatazkak akordioan zehaztutako gatazkak konpontzeko mekanismoaren arabera ebazten dira eta ez dituzte aldeek auzitegiek ebazte behar. Aurrekoa gorabehera, EB auzitegiaren ikuskapenaren menpe dago, nazioarteko akordioak gauzatzeko eta ezartzeko ere bai.

Akordioaren betearazpena

Akordioak mekanismoak jasotzen ditu arbitraje-auzitegien ebazpenak epe barruan betetzen direla bermatzeko, zehazki, enpresa, kontsumitzaile eta herritarrentzako lege-ziurtasuna areagotze aldera.

Zein neurri har daitezke alde batek arbitraje-ebazpena betetzen ez badu?

Betetze hori berehala edo denbora-tarte zentzudun batean lortzen ez bada, erreklamatzeko duen aldeak bere betebeharrak modu proportzionatu batean indargabetu ditzake, eiazki, beste aldeak auzitegiaren ebazpena betetzen duen arte.

Horren barruan sartzen da arlo ekonomiko guztietako betebeharrak indargabetzea, adibidez, ondasunei muga-zergak ezarri, baldin eta beste aldeak gizarte-segurantzarekin, garraioarekin edo arrantzarekin lotutako betebeharrak urratzen jarraitzen badu. "Etete gurutzatuko" mekanismo horiek funtsezko tresna bat dira bi aldeek Merkataritza- eta Lankidetzaren akordioaren arabeko konpromisoak betetzen dituztela ziurtatzeko.

Etete gurutzatuko mekanismoen erabilera proportzionatua eta egokia izan behar da eta arbitraje-auzitegi baten aurrean aurka daiteke.

Neurriak beti al dira berberak, gatazka-mota edo horri dagokion sektorea gorabehera?

Bere berezitasunak kontuan hartzeko, lankidetzaren arlo batzuek berezko betearazpen eraginkorrerako xedapenak dituzte, adibidez, aukera emanez onbideratze-neurriak hartzeko. Besteak beste, beste aldeak berehala eten ditzake betebeharrak, baldintza-berdintasuna edo arrantza-konpromisoak urratzen badira.

Zer nolako lotura dauka akordio honek 2020ko urtarrilean amaitutako EBtik Ateratzeko Akordioarekin?

Akordioak ez du EBtik Ateratzeko Akordioaren parte bat ere ordeztzen.

Esaterako, EBtik Ateratzeko Akordioak 2021eko urtarrilaren 1etik aurrera babestutako herritarren eskubideak eta EBk eta Erresuma Batuak Irlandari eta Ipar Irlandari buruzko Protokoloan hartutako konpromiso guztiak mantentzen dira.

Lurralde-irismena

Akordio berria aplikatzen zaie, batetik, EBko tratatuetan estatu kide gisa zehaztutako lurraldeei eta, bestetik, Erresuma Batuko metropoli-lurraldeari. Beraz, bi aldeek atzerrian dituzten herrialdeak eta lurraldeak, printzipioz, ez dira akordioan sartzen.

Indargabetzeagatik, akordioa koroaren jabetzako lurrei aplikatzen zaie (adibidez, Guernesey, Jersey eta Man), baina soilik ondasunen merkataritzaren eta arrantzaren ondorioetarako.

Azkenik, EBko negoziatzaileari esleitutako negoziazio-aginduarekin bat etorriz, akordioa ez zaio Gibraltarri aplikatzen eta ez dauka inolako efekturik bere lurraldean. Horrek ez du esan nahi etorkizunean EBk eta Erresuma Batuak ezingo dutenik akordio bereizi bat lortu Gibraltarri dagokionez.

[1] Trantsizio-aldia amaitzen denetik lau urtera, Ipar Irlandako Batzar Legegileak baimena eman beharko du protokoloa aplikatzen jarraitzeko.

[2] Trantsizio-aldia amaitzen denetik lau urtera, Ipar Irlandako Batzar Legegileak baimena eman beharko du protokoloa aplikatzen jarraitzeko.

[3] Trantsizio-aldia amaitzen denetik lau urtera, Ipar Irlandako Batzar Legegileak baimena eman beharko du protokoloa aplikatzen jarraitzeko.

[4] https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/brexit_files/info_site/travelling_en_3.pdf

[5] https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/notice_to_stakeholders_aviation_safety.pdf.

[6] <https://www.easa.europa.eu/brexit>

[7] Mantxako kanalaren partekatutako kudeaketarekin lotutako gaiak Erresuma Batuen eta Frantziaren arteko alde biko negoziazioetan aztertuko dira, zehazki, Erresuma Batuak urriaren 21ean Frantziari emandako ahalmenaren arabera. Aldi berean, Europar Batasunak kontingentzia-xedapenak zehaztu ditu, trantsizio-aldiaren amaieran alde biko akordioa indarrean ez badago.

[8] EB-11ren lehorreratzeen balioa Erresuma Batuko ekonomia eremu eskusibotik 636,7 milioi eurokoa izan zen urtean batez beste 2015-2018 bitartean; Baterako Ikerketa-Zentroaren txosten teknikoa: *Fisheries Landings and Value of Catches from the UK EEZ by the EU Member States and by the UK from the EU27 and UK EEZs: 2015-2018*,

QANDA/20/2532

Prentsarentzako harremanetarako datuak:

[Eric MAMER](mailto:eric.mamer@ec.europa.eu) (+32 2 299 40 73)

[Dana SPINANT](mailto:dana.spinant@ec.europa.eu) (+32 2 299 01 50)

[Daniel FERRIE](mailto:daniel.ferrie@ec.europa.eu) (+32 2 298 65 00)

Kontsulta publiko orokorretarako: [Europe Direct](https://europe-direct.eu) telefono bidez [00 800 67 89 10 11](tel:0080067891011) edo [emailez](mailto:europa@ec.europa.eu)